

Årsredovisning 2014

Orsa kommun

Hit gick skattepengarna 2014

100 kr i skatt till Orsa kommun fördelades så här

2014	2013	
29,27 kr	29,31 kr	Äldre- och handikappomsorg
21,29 kr	22,16 kr	Grundskola och fritidsverksamhet
11,21 kr	11,00 kr	Gymnasienämndsverksamhet
6,99 kr	7,27 kr	Förskola
6,73 kr	6,17 kr	Pensioner
5,98 kr	5,72 kr	Stödfunktioner, administration, utvecklingsmedel m m
3,70 kr	4,52 kr	Individ- och familjeomsorg
2,51 kr	2,62 kr	Gata och park
2,24 kr	2,46 kr	Försörjningsstöd
2,03 kr	2,02 kr	Fritidsverksamhet
1,79 kr	1,65 kr	Kulturverksamhet och bibliotek
1,42 kr	1,49 kr	Räddningstjänst
1,39 kr	0,85 kr	Kollektivtrafik
1,04 kr	1,08 kr	Arbetsmarknadsåtgärder
0,90 kr	0,78 kr	Musikskolan
0,82 kr	0,84 kr	Byggnadsnämndsverksamhet
0,71 kr	0,82 kr	Näringslivsåtgärder
0,65 kr	0,60 kr	Turism
0,36 kr	0,39 kr	Miljö- och hälsoskydd
0,29 kr	0,31 kr	Föreningsbidrag
0,17 kr	0,17 kr	Vatten och avlopp
0,06 kr	1,08 kr	Årets resultat
0,03 kr	-0,00 kr	Vuxenutbildning SCoTT
0,03 kr	0,04 kr	Räntekostnader
0,00 kr	0,00 kr	Avfall
-0,02 kr	0,00 kr	Integration
-0,26 kr	-0,50 kr	Ränteintäkter
-1,30 kr	-2,86 kr	Övrigt
100,00 kr	100,00 kr	

Årsredovisning 2014

Innehåll

2014 – ett händelserikt år.....	5
Utmaningar och möjligheter	6
Orsa kommuns vision och värdegrund	7
Orsa kommuns övergripande mål 2014	8
Kommunens nya målområden	9
När Orsa sina mål?	10
Förvaltningsberättelse	11
Välfärdsbokslut 2014.....	19
Personalredovisning	21
Kommunfullmäktige.....	23
Revisionen	25
Kommunstyrelsens verksamheter	26
Kommunledningskontoret	26
Näringslivs- och utvecklingskontoret.....	28
Räddningstjänsten.....	29
Kulturutskottet	30
Fritids- och serviceutskottet.....	31
Barn- och utbildningsnämnden.....	35
Socialnämnden	38
Miljönämnden	42
Byggnadsnämnden.....	45
Sammanställd redovisning.....	47
Orsabostäder AB & Orsa Lokaler AB.....	48
NODAVA AB & Orsa Vatten och Avfall AB.....	50
Driftredovisning 2014 Orsa kommun	52
Investeringsredovisning 2014 Orsa kommun	52
Resultaträkning	53
Noter till resultaträkningen	54
Balansräkning.....	56
Noter till balansräkningen.....	57
Kassaflödesrapport.....	62
Noter till kassaflödesrapport	63
Redovisningsmodell	65
Redovisningsprinciper	66
Ordlista	68
Organisation 2014.....	69

2014 – ett händelserikt år

Kommunstyrelsens ordförande till och med 2014, Marie Olsson (S)

2014 var ett händelserikt år ur många aspekter. För politiker är alltid valet en av de största händelserna. För första gången på 20 år blev det ett majoritetsskifte i Orsa kommun. Jag vill passa på att önska den nya majoriteten lycka till i sitt fortsatta arbete. Utifrån bokslutet finns många utmaningar, som inte ger utrymme för löften som senare kan bli svåra att infria. Äldreomsorgen kommer att behöva mer pengar eftersom andelen äldre ökar både i Orsa och resten av landet. Hårda prioriteringar väntar även framöver.

Orsas centrum blev äntligen färdigställt, ett arbete som pågått under många år och som nu också genomförts i praktiken. Därmed kan Orsas invånare få ett mer levande centrum framöver. De första kommunala korna betade i Skattungbyn och blev en del av kretsloppet. Efter slakt kommer de att erbjudas som ekologisk råvara inom kommunens förskolor, skolor och på äldreboenden. Ungdomens Hus fann sig tillrätta i sina nya, fina lokaler. Förhoppningsvis leder det till en utökad verksamhet för unga i samarbete med föreningar och studieförbund. Kommunen välkomnade de första ensamkommande flyktingungdomarna. Utmaningarna som återstår är bland annat resultaten i skolan, de ökade behoven inom äldreomsorgen samt konsekvenserna av att yrkeshögskoleutbildningarna på Scandinavian College of Travel & Tourism (SCoTT) inte beviljades.

Det ekonomiska resultatet för kommunen gav ett litet överskott på sista raden. Glädjande var att de stora förvaltningarna, socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen, i stort sett höll den budget de tilldelades. Socialförvaltningen visade ett litet överskott medan barn- och utbildningsförvaltningen endast hade ett mindre underskott. Det bådar gott för framtiden. Den största delen av kommunens

pengar går till dessa verksamheter. Därför är det viktigt för hela kommunen att de klarar att hålla sig inom den ram de fått. En stor eloge till alla som bidragit till resultatet, framförallt all personal. Det krävdes hårt arbete för ett gott resultat. Däremot hade Orsa kommun högre pensionskostnader än prognostiserat och finansieringens underskott gjorde att resultatet på sista raden blev lågt. Enligt prognoserna är trenden densamma, vilket gör att kommunen troligtvis behöver se över budgeten för 2015.

Avslutningsvis vill jag tacka alla för ett mycket gott samarbete under de år jag fått förmånen att vara kommunalråd i Orsa. Jag kommer att finnas kvar som politiker i Orsa och det blir spännande att se vad som händer vid valet om fyra år!

Utmaningar och möjligheter

Kommunstyrelsens ordförande från och med 2015, Mikael Thalín (C)

Sedan årsskiftet är jag ny ordförande i Kommunstyrelsen i Orsa Kommun. Jag är stolt och glad över detta förtroendeuppdrag.

Orsa har många möjligheter men också utmaningar, en av dem är ekonomin. Under en följd av år har kommunen bedrivit en dyrare verksamhet än vad det funnits resurser för. Engångsintäkter har dolt underskotten. 2014 var ett trendbrott där de stora förvaltningarna klarade budget och den utvecklingen behöver nu fortsätta. Det finns många kunniga och engagerade medarbetare i kommunen som dagligen gör ett mycket bra arbete.

För att säkra en framtida bra skola och äldreomsorg måste vi tänka nytt och förändra vårt sätt att arbeta. Om vi gör på samma sätt får vi samma resultat. Den nya politiska ledningen har tagit ett första steg med att förändra den politiska organisationen genom att avveckla socialnämnd och barn- och utbildningsnämnd och föra över ansvaret till kommunstyrelsen. Nästa steg är att anpassa förvaltningsorganisationen. Förändringarna är nödvändiga för bättre styrning, kontroll och uppföljning av både ekonomi och måluppfyllelse.

Jag ser fram emot att tillsammans med alla medarbetare och förtroendevalda vara med och bidra till en bättre kommun.

Orsa kommuns vision och värdegrund

Värdegrund

Orsa – helt enkelt

Min uppgift är att se till att det blir så enkelt som möjligt för våra medborgare.

Respekt

Jag respekterar mina medmänniskor.

Samarbete

Jag är en del av en större helhet och hittar lösningar tillsammans med andra.

Ansvar

Jag har ett ansvar att handskas varsamt med våra resurser för att skapa ett bra och hållbart samhälle.

Vision

Orsa är en naturnära plats där folk trivs och vill bo. Våra verksamheter håller hög kvalitet och det känns tryggt att använda sig av dem. Vårt rika och mångsidiga kulturarv har grundat vårt goda rykte som musikkommun.

Vi har en tydlig roll i arbetet med att utveckla regionen. Orsa har korta beslutsvägar och krånglar inte till saker. Det gör oss väl förberedda att möta samhällets förändringar utan att tappa hållbarhetstänkandet.

Vi har ett välmående näringsliv som är attraktivt för både tjänsteföretag och producerande företag. Vi är en av landets mest kända turistorter.

Detta har blivit möjligt genom ett fantasirikt och nyfiket förhållningssätt, präglat av humor och en gnutta galenskap.

Orsa kommuns övergripande mål 2014

Även de kommunövergripande målen sågs över i samband med arbetet med den kommunala utvecklingsplanen. Nedanstående mål är de som varit styrande för verksamheten under 2014. På motstående sida återfinns kommunens nya målområden som antogs i november 2013 och som kommer att styra verksamheten fullt ut från budgetåret 2015.

Livskvalitet

Med livskvalitet menar vi det som får oss att må bra, känna oss trygga och delaktiga i vår kommun.

Målområdet Livskvalitet har delats upp i områdena fritid, delaktighet, miljö och för vart och ett av dessa har kommunövergripande mål satts. Generellt kan sägas att kommunen kommer att satsa på barn och ungdom i första hand, men även medborgarnas och de anställdas delaktighet är områden som lyfts fram.

God ekonomisk hushållning

Vi handskas med kommunmedborgarnas pengar. Pengarna ska arbeta för deras bästa. Detta kräver en noggrann och effektiv förvaltning och användning av kommunens pengar. Vi ser dessa som ett verktyg för att kunna skapa en bra kommun att leva i.

Delområdena är realistisk budget, värdesäkring av kapital och välplanerade investeringar. I samband med arbetet med detta mål har budgetprocessen lagts om.

Samhällsservice

Med samhällsservice avser vi kommunens kärnverksamheter och de aktiviteter som är förutsättningar för att vi ska kunna utveckla kommunen.

Tjänstegarantier, kvalitet i vård och omsorg, kvalitet i utbildningen, infrastruktur och boende är delområdena.

Tanken är att varje verksamhet ska kunna garantera en viss servicenivå – och att de garantierna ska tas fram tillsammans med dem som använder våra tjänster, så att vi garanterar sådant som verkligheten är viktigt för dem vi är till för.

Tillväxt

Orsa kommun måste ha en rimlig tillväxt för att kunna säkerställa välfärden.

Delområdena är näringsliv, befolkningsutveckling och arbetsmarknad.

Orsaandan

Vi ska föra vår kommun framåt i en anda av öppenhet och respekt, allas delaktighet och trygghet, kryddad med fantasi och humor. Det ska vara enkelt att ha med Orsa kommun att göra, även när inte allt går som man vill.

Delområdena – och nyckelord – inom Orsaandan är ledarskap och medarbetarskap.

Kommunens nya målområden

Dessa är de målområden som kommunfullmäktige beslutade om i november 2013, som varit styrande för budgetarbetet under 2014 och får full genomslagskraft 2015.

Livskvalitet och samhällsservice

Kommunens verksamheter ska verka för att människor ska känna sig trygga med alla våra verksamheter men särskilt viktigt är att vård, omsorg samt utbildning håller en hög kvalitet och visar goda resultat. Vi ska även arbeta för ett samhälle med ett mångsidigt kultur- och föreningsliv. Medborgarna ska känna att de kan delta i Orsas utveckling.

Orsas varierande natur – från vildmark till kulturbygd – är viktig för vår livskvalitet. Vi ska arbeta hälsofrämjande med hållbar utveckling för att skapa förutsättningar för ett jämlikt Orsa där alla känner sig välkomna.

Tillväxt

Kommunens verksamheter ska skapa förutsättningar för en positiv utveckling. Vi ska arbeta för en god kompetensförsörjning både inom offentlig sektor och för det privata näringslivet. Genom nytänkande och ett gott värdskap ska vi göra Orsa till en attraktiv turist- och bostadsort.

Orsa ska ha en tilltalande offentlig miljö och en väl fungerande infrastruktur.

Orsa ska vara en pålitlig samarbetspartner och bidra till utvecklingen av regionen.

Medarbetare

Ledarskapet på alla nivåer ska vara tydligt och lyhört. Våra medarbetare ska känna till vad som förväntas av dem.

Medarbetarna är vår viktigaste resurs och ska bidra till att utveckla verksamheten. För det krävs möjlighet till kompetensutveckling och delaktighet.

Ekonomi

Våra verksamheter ska bedrivas ändamålsenligt och kostnadseffektivt och ge möjlighet till satsningar i framtiden.

Investeringar ska vara välplanerade och väl motiverade.

Budgeten ska vara realistisk och ingå i verksamhetsplanen.

Når Orsa sina mål?

Mål uppfyllt

Målet är delvis uppfyllt

Mål ej uppfyllt

Här beskrivs övergripande måluppfyllelse under året. Det är sista året som dessa fem målområden används. Under 2015 används i stället målområdena Livskvalitet och Samhällsservice, Ekonomi, Tillväxt samt Medarbetare.

◆ Livskvalitet

Delmål: Fritid, delaktighet, miljö

Målet att hälften av kommunens bidrag ska gå till ungdomsverksamhet uppfylldes. Vad gäller delaktighet och inflytande var upplevelsen fortfarande högst varierande mellan verksamheterna. En liten försämring noterades i måttet möjligheten att få kontakt med kommunen via telefon. Kommunen förbättrades dock vad gäller e-posthantering. Orsa upplevdes fortfarande som en trygg kommun. Men även om vissa förbättringar märktes, så var resultaten i skolan och andelen behöriga till högre utbildningar fortfarande för låga för att kommunen ska kunna vara nöjd.

◆ God ekonomisk hushållning

Delmål: Realistisk budget, värdesäkring av eget kapital, välplanerade investeringar

Kommunfullmäktiges antagna budgetmål uppnåddes inte, trots att nämnderna sammantaget för första gången på länge klarade sina ramar. Kommunen visade ett litet positivt resultat, men avvek negativt med 3,3 mkr jämfört med budget. Främst berodde det på högre pensionskostnader än budgeterat. Under 2014 förbrukades 88 procent av investeringsbudgeten, vilket var en högre siffra än på många år. Det berodde främst på de omfattande investeringarna i Järnvägsgränd och övriga projekt som ingick i centrumutvecklingen.

● Samhällsservice

Delmål: Vård och omsorg, utbildning, infrastruktur, tjänstegarantier

Statistiska centralbyråns (SCB:s) medborgarundersökning visade att Orsaborna inte var nöjda med äldreomsorg och skola. Inom förskola och stöd för utsatta personer hade kommunen dock bättre resultat än tidigare. Vissa av verksamheterna hade

höga kostnader, samtidigt som de visade lägre resultat för kvalitet i jämförelse med andra kommuner. Detta arbetar Orsa ständigt med och vissa verksamheter har kommit längre än andra i det avseendet. Kommunen hade lite inflytande över infrastrukturfrågorna. Bredbandsutbyggnaden gick relativt bra, medan övriga kommunikationer var beroende av nationella ställningstaganden.

◆ Tillväxt

Delmål: Näringsliv, befolkningsutveckling, arbetsmarknad

Kommunen konstaterade att Orsa tappade i företagsklimatrankingen som utförs av Svenskt Näringsliv. Mest berodde det troligtvis på att andra frågor som diskuterades livligt i kommunen påverkade näringslivsarbetet. De signaler som kom från det lokala företagsrådet stämde inte överens med enkätsvaren i rankingen. Det är viktigt att kommunen, trots detta, analyserar resultaten och använder de delar i undersökningen som känns relevanta för just Orsa. Avslagen avseende utbildningarna på Scandinavian College for Travel & Tourism (SCoTT) har påverkat storleken på kommunens befolkning och kommer sannolikt att fortsätta göra det eftersom många av eleverna skrev sig i kommunen. Det var dock positivt att befolkningen ökade, bortsett från utflyttningen av SCoTT-elever.

◆ Orsaandan

Delmål: Ledarskap, medarbetarskap

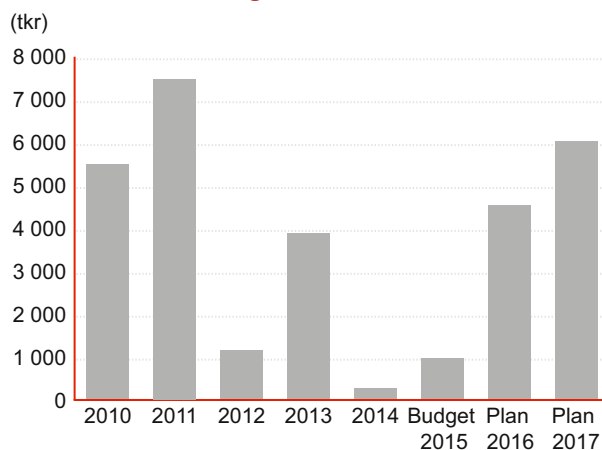
Den medarbetarenkät som gjordes under 2014 visade att det fanns ett fortsatt missnöje med ledarskapet i kommunen. Detta var i sin tur sannolikt en konsekvens av de förändringar som skett inom kommunen de senaste åren. Arbetet med att ta hand om resultatet av medarbetarenkäten som påbörjades, gör dock att Orsa kan se framåt med viss optimism.

Förvaltningsberättelse

Årets resultat

2014 års kommunala verksamhet visade ett resultat på 0,2 (3,9 mkr) eller 3,3 mkr sämre än budgeterat. Siffror inom parentes avser år 2013.

Resultatutvecklingen 2010–2017

Årets resultat 2014 blev på sista raden 0,2 mkr eller 3,3 mkr sämre än budgeterat. Trots att skatteintäkterna ökade och nämnderna totalt sett lämnade ett litet överskott, så klarade kommunen precis ett positivt resultat. Den främsta orsaken till att resultatet ändå blev så mycket sämre än budget, berodde på kraftigt ökade pensionskostnader 2014.

Verksamhetens nettokostnader ökade med 12,9 mkr, varav cirka elva mkr berodde på högre pensionskostnader samt att kommunen inte fick någon återbetalning från AFA Försäkring. Efter hänsyn till dessa poster blev ökningen endast cirka 2 mkr. Av driftredovisningen framgår att nämndernas nettokostnader ökade med cirka 3,7 mkr, vilket motsvarar en ökning med ungefär 1 procent. Även om kommunen hade ett mycket lågt resultat under 2014, så är det ändå positivt att kostnadsökningen hos nämnderna minskade jämfört med tidigare år.

Skatteintäkter och statsbidrag ökade med 9,5 mkr i jämförelse med 10,2 mkr under 2013. Den svenska ekonomin befinner sig i en återhämtningsfas och det reala skatteunderlaget växer relativt snabbt. Återhämtningen tar dock lite längre tid än vad som tidigare prognostiserats. Att ökningen under 2013 blev större, berodde på skatteväxlingen med lands-tinget vad gällde övertagandet av hemsjukvården.

Finansnettot försämrades något. Det motsvarade ungefär nettoeffekten av 2013 års återföring av tidigare nedskrivning av värdet på aktier i Grönklittsgruppen AB, samt KPA Pensions förändring av kalkylräntan i sina pensionskultsprognoser under 2013.

Kommunen gick in i 2014 med ett budgeterat resultat på 4,0 mkr. Det ändrades senare till 3,5 mkr efter ett tilläggsanslag på 0,5 mkr till barn- och utbildningsnämnden. Enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) tumregel för god ekonomisk hushållning borde kommunens resultat ligga på drygt 7 mkr. Under den senaste femårsperioden har kommunen endast lyckats nå denna nivå under 2011. Detta trots obudgeterade intäkter i form av återbetalningar från AFA Försäkring på cirka 7 mkr, både under 2012 och 2013. Att kommunen lyckades nå nivån 2011 berodde på att en vinst gjordes vid försäljning av aktier i Grönklittsgruppen AB. Värt att notera var att under åren 2011–2013 skulle årets resultat varit negativt utan ovan nämnda intäkter.

Kommunens resultat har de senaste fem åren varierat mellan 0,2 och 7,5 mkr – se diagram. Det är emellertid viktigt att resultatet ställs i relation till vad invånarna faktiskt fick för pengarna. Förutom sammanställningen Hit gick skattepengarna 2014 i inledningen av årsredovisningen, så redogör nämnderna i sina verksamhetsberättelser för hur de lyckades att uppfylla sina mål, både vad gäller verksamhet och ekonomi.

Balanskravsresultat

Årets resultat uppgick till 235 tkr. Efter en mindre justering för realisationsvinster, så uppgick balanskravsresultatet till 230 tkr. Se vidare under not 8 vad gäller resultaträkningen. Under 2014 öronmärktes inga medel för pensionsåtaganden. Det berodde på att ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden för första gången minskade rejält med hela 11,8 mkr.

Kommunens finansförvaltning

Kommunens finansförvaltning tillförde 357,2 (357,2) mkr år 2014. Dessa medel förbrukades enligt följande:

	Belopp i mkr		Budgetavvikelse		Procent av medlen	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Kommunfullmäktige	1,9	1,6	0,3	0,4	0,5	0,4
Kommunstyrelsen	46,4	43,4	-1,2	1,4	13,0	12,2
Fritids- och serviceutskottet	24,4	23,0	0,0	0,5	6,8	6,4
Barn- och utbildningsnämnden	146,5	146,7	-0,1	-4,2	41,0	41,2
Socialnämnden	133,0	133,2	0,3	-2,6	37,2	37,4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	1,4	1,4	0,1	0,1	0,4	0,4
Byggnadsnämnden	3,4	4,0	0,7	0,1	1,0	1,1
Delsumma	357,0	353,3	0,1	-4,3	99,9	99,1
Årets resultat	0,2	3,9			0,1	0,9
Summa	357,2	357,2			100,0	100,0

Totalt anslog kommunfullmäktige 357,1 (349,0) mkr för nämndernas verksamheter 2014, efter tilläggsanslag till barn- och utbildningsnämnden med 0,5 mkr under löpande år.

Utfallet blev att nämnderna förbrukade 357,0 (353,3) mkr, ett överskott på 0,1 (-4,3) mkr. Samtidigt hade finansförvaltningen ett underskott på -3,4 (4,4) mkr, så totalt blev resultatet 3,3 mkr sämre än budget.

Budgetavvikelser

Se också nämndernas egna kommentarer till 2014 års resultat.

För första gången på många år redovisade nämnderna totalt sett ett litet överskott på 0,1 mkr. Noterbart är också att de två stora nämnderna faktiskt minskade sina nettokostnader något, jämfört med 2013.

Då budgetavvikelserna enligt tabellen var relativt små, kommenteras de endast översiktligt i detta avsnitt.

Kommunstyrelsen, inklusive kulturutskottet -1,2 mkr.

Kommunkansliet redovisade ett underskott på cirka 4 mkr, varav cirka 2 mkr bestod av kollektivtrafikens nya avtal som efter halvårsskiftet blev betydligt dyrare än tidigare. Det fanns dock oklarheter i faktureringen från Dalatrafik, vilket innebar

att vissa kostnader för skolskjutsar hamnade på Linjetrafiken under kommunstyrelsen istället för under barn- och utbildningsnämnden.

Vidare hänfördes cirka 2 mkr på kommunkansliet till kostnader för personallösning, som i sin helhet belastade 2014.

Därutöver redovisades överskott på ett antal verksamheter, där försäljning av tomter och en återbetalning från Orsa Lokaler AB tillsammans bidrog med ett överskott på cirka 1,5 mkr i jämförelse med budget. I övrigt redovisade näringslivsåtgärder samt IS/IT sammanlagt ett överskott om drygt 1 mkr.

I det totala underskottet på 0,1 mkr för barn- och utbildningsnämnden ingick ett underskott för den gemensamma gymnasienämnden på 3,4 mkr. Det innebar att övriga verksamheters överskott uppgick till cirka 3,5 mkr. Överskotten fördelades på flera verksamheter, varav de största bidrog med cirka 3 mkr: Grundskola och fritids, Scandinavian College of Travel & Tourism (SCoTT) samt ej fördelade medel. Verksamheten ej fördelade medel är en slags buffert, där skolor kan söka medel utifrån vissa kriterier och behov. Det är förvånande att ansökningarna härifrån, liksom föregående år, varit väldigt få.

Socialnämnden lyckades redovisa ett överskott på 0,3 mkr, trots att nämnden belastades med omställningskostnader om cirka 1,2 mkr i december.

Byggnadsnämnden redovisade ett överskott med 0,7 mkr, vilket var en stor avvikelse i förhållande till deras budget. Överskottet hänfördes främst till betydligt mindre kostnader för bostadsanpassningsbidrag än budgeterat.

Finansieringen redovisade ett underskott med 3,4 mkr. 2013 stod finansieringen för ett överskott med 4,4 mkr, men då ingick en återbetalning från AFA Försäkringar med 7 mkr i resultatet. 2014 fick kommunen ingen återbetalning, vilket inte heller förväntats. Men däremot blev pensionskostnaderna betydligt högre (cirka 4 mkr) än budgeterat. Cirka 1,6 mkr förklarades av pensionslösningar under året, medan resten berodde på förändringar i KPA:s prognoser. Där berodde merparten i sin tur på före detta anställdas förtida uttag av pension. Kommunen har haft några år där kostnaden överstigit KPA:s prognoser. Men samtidigt ser kommunen att ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden minskar snabbare än prognostiserat. Resultatmässigt innebär det högre kostnader idag, men lägre kostnader i framtiden än tidigare prognostiserat.

Årets resultat i förhållande till skatte- och bidragsintäkter uppgick till mindre än 0,1 procent. Det kan jämföras med tumregeln för god ekonomisk hushållning som är 2,0 procent, vilket skulle innebära ett resultat omkring 7,3 mkr. Samtidigt bör dock framhållas att kommunens ansvarsförbindelser för framtida pensionsåtaganden faktiskt minskade med 11,8 mkr 2014.

Koncernen

Delar av kommunens verksamhet drivs i annan företagsform. Kommunkoncernen består, förutom av Orsa kommun, av Orsabostäder AB och Orsa Vatten och Avfall AB som ägs till 100 procent. Orsabostäder har i sin tur det helägda dotterbolaget Orsa Lokaler AB, vilket äger och förvaltar merparten av kommunens fastighetsinnehav.

Orsa Vatten och Avfall AB äger i sin tur 33 procent i Nodava. Övriga ägare är Älvdalens Vatten och Avfall AB samt Moravatten AB.

Orsa kommuns ägarandel i Grönklittsgruppen AB (före detta Orsa Grönklitt AB) är numera endast 6 procent. Detta bolag konsolideras inte i kommunens sammanställda redovisning.

Läs mer om koncernen på sidorna 47–51. De senaste två åren redovisade koncernbolagen ett positivt resultat, till skillnad mot tidigare år. Detta bör också beaktas vid bedömningen av resultatet, men glöms ofta bort då ekonomin diskuteras i

kommunen. Koncernens resultat uppgick till 7 mkr under 2014, att jämföra med 10 mkr under 2013.

De goda resultaten i koncernbolagen och minskningen av ansvarsförbindelsen för pensionsåtagande medför att kommunkoncernen för första gången har en positiv soliditet (inklusive samtliga pensionsåtaganden).

Särskilda händelser

I föregående års årsredovisning nämndes återbetalningen av försäkringspremier från AFA Försäkring (7 mkr) som den enskilt största påverkan på kommunens ekonomi, jämfört med budget. För 2014 finns inga poster som påverkade resultatet i den storleksordningen. Däremot bör nämnas att gymnasienämndens kostnader och pensionskostnaderna för anställda blev 3,5 respektive 4 mkr högre än beräknat.

Befolkningsutvecklingen

Orsas befolkning minskade med 37 personer år 2014, jämfört med 2013 då befolkningen ökade med 14 personer. Det föddes 59 (38) personer och 88 personer dog (68). Födelsenettet blev –29 (–30) personer.

Totalt flyttade 427 (532) personer till kommunen. 435 (488) personer flyttade från Orsa, vilket gav ett flyttningsnetto på –8 (+44) personer. 31 december 2014 hade kommunen 6 812 invånare. Inflyttningen var betydligt lägre än 2013, vilket kan förklaras med att kommunen inte fick någon inflyttning av elever till SCOTT under höstterminen.

Befolkningsammansättningen i Orsa ser över tid ut enligt följande:

Ålder	Antal 2004	Antal 2007	Antal 2010	Antal 2013	Antal 2014
0–6 år	435	471	437	400	411
7–15 år	887	744	647	615	645
16–18 år	305	367	292	256	232
19–64 år	3 877	3 972	3 920	3 856	3 754
65–79 år	1 045	1 086	1 146	1 120	1 272
80 år och äldre	482	451	480	502	498
Invånare totalt	7 031	7 091	6 922	6 849	6 812

2014 ökade för första gången på många år invånarna i de yngre åldersgrupperna. I åldersgruppen 1–15 år hade kommunen en nettoinflyttning på 37 personer. Även 2013 skedde en viss nettoinflyttning i dessa åldersgrupper, men då minskade åldersgruppen ändå eftersom de äldre årskullarna i intervallet minskade snabbare. Sett över en tioårsperiod minskar de yngre åldersgrupperna, men kommunen kan nu eventuellt

se en vändning. Årskullarna är dock fortfarande betydligt större i det högre intervallet än i det lägre.

Åldersgruppen 16–18 år (gymnasieåldern) fortsatte att minska. Förutom en tillfällig ökning 2013 med ett fåtal personer, så har denna åldersgrupp minskat varje år sedan toppnoteringen 2007 då de var 367 till antalet. Sedan 2007 är minskningen 135 personer, vilket motsvarade en minskning med 37 procent.

Ungdomar i åldern 16–18 år förväntas minska ytterligare ett par år innan kommunen ser en vändning.

När det gäller kommunens äldre, så minskade befolkningen över 80 år för första gången på flera år. Men om prognoserna stämmer, så var minskningen tillfällig. Enligt samma prognoser noteras en liten ökning de kommande två åren, därefter eskalerar ökningen.

Noterbart i tabellen ovan är också den kraftiga ökningen av invånare i åldern 65–79 år: 52 personer är en mer än dubbelt så stor ökning jämfört med snittet de senaste fem åren. De kommande fem åren antas den genomsnittliga ökningen i denna åldersgrupp bli betydligt mer modest.

Slutligen kan nämnas att i åldersintervallet 19–64 år, som minskade med 102 personer, så står åldersgruppen 19–25 år för en minskning med 87 invånare. Det berodde på att cirka 60 elever avslutade sin utbildning på SCoTT under sommaren 2014. Inför sommaren 2015 slutar ytterligare cirka 70 elever från annan ort som skrivit sig i Orsa kommun.

För varje person som skriver sig i Orsa erhåller kommunen nästan 50 tkr i skatteintäkter (inkomstutjämningsbidrag) året efter. Därutöver får kommunen andra statsbidrag som varierar kraftigt utifrån bland annat ålder. Detta är en av anledningarna till att det är viktigt att fortsätta arbetet med att stimulera inflyttning till kommunen.

Orsa kommun får även ett åldersrelaterat bidrag som kallas kostnadsutjämningsbidrag. Till skillnad mot inkomstutjämningsbidraget, så är detta förskjutet i tid genom att åldersstrukturen per 31

december 2014 ligger till grund för det kostnadsutjämningsbidrag som kommunen får 2016. Detta betyder till exempel att om antalet skolbarn minskar, så får kommunen ändå behålla bidraget ett år. Om antalet skolbarn i stället ökar betalar kommunen kostnaderna för dessa under ett år innan bidraget kommer kommunen tillgodo.

Det bör också påpekas att även om all inflyttning ger en stor positiv effekt under ett år inom ramen för inkomstutjämningsbidraget, så kan effekten påverka det åldersrelaterade bidraget (kostnadsutjämningsbidraget) negativt året efter. Det beror helt på vilken ålder de inflyttade har. Generellt ger åldersgruppen 19–64 år minst i intäkter (nästan oavsett inkomst) medan barn och skolorngdom samt de äldsta invånarna ger mest intäkter. Det beror på att dessa grupper generellt sett också kostar mest i form av skola samt vård och omsorg.

I koncernen är det sannolikt Orsabostäder AB som drabbas hårdast av elevflytten från SCoTT. Men även Orsa Lokaler AB kommer att drabbas ekonomiskt, precis som kommunen och näringslivet.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

31 december 2014 var 177 personer öppet arbetslösa i Orsa kommun jämfört med 148 personer 2013. Det motsvarade 4,4 procent (3,6 procent 2013) av den arbetsföra befolkningen i åldern 16–64 år. Av dessa var 26 personer (29 personer 2013) långtidsarbetslösa. Sökande i program med aktivitetsstöd var vid samma tidpunkt 110 personer (132 under 2013). Den totala arbetslösheten inklusive program uppgick till 7,2 procent (6,8 procent under 2013).

Av den registrerade arbetskraften uppgick, enligt arbetsförmedlingen, den totala arbetslösheten till 9,1 procent (9,0 procent under 2013). Enligt arbetsförmedlingen ökade alltså den registrerade arbetslösheten i Orsa med 0,1 procentenheter, samtidigt som den minskade både i riket och Dalarna med 0,6 respektive 0,5 procentenheter.

Nyckeltal

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Skattesats	22,89	22,89	22,66	22,66	22,66	22,66	22,36
Skatteintäkter, mkr	367	358	347	347	341	334	323
Förändring skatteintäkt, %	3	3	0	2	2	3	3
Invånare	6 812	6 849	6 835	6 867	6 922	6 934	6 990
Verksamhetens nettokostnad, mkr	368	355	349	339	334	324	323
Förändring verksamhetens nettokostnad, %	4	2	3	1	3	0	5
Verksamhetens nettokostnad per invånare, kr	54 052	51 873	51 126	49 398	48 314	46 678	46 159
Finansnetto, mkr	1	2	3	-0	-1	-3	-4
Årets resultat, mkr	0	4	1	7	5	7	-3
Eget kapital, mkr	156	156	152	151	143	138	130
Eget kapital per invånare, kr	22 862	22 704	22 186	21 918	20 667	19 841	18 615
Låneskuld, mkr	0	6	29	41	59	87	80
Lån per invånare, kr	0	847	4 214	5 941	8 538	12 600	11 456
Investeringar, mkr (brutto från 2013)	32	14	16	14	29	24	23
Soliditet enligt balansräkning, %	52	60	53	53	50	42	44
Soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden, %	-6	-11	-10	-10	-8	-11	-14
Likvida medel, mkr (inklusive placeringar)	81	93	103	31	38	43	16
Kassalikviditet, %	131	192	164	121	136	79	59
Årsarbetare	494	493	509	514	575	574	597
Personalkostnad, mkr	245	235	232	230	246	244	246
Andel av verksamhetens kostnader, %	54	54	54	54	59	60	61

Kommentarer

Den genomsnittliga kommunala skattesatsen i Dalarna var (efter skatteväxling med landstinget 2013) 22,66 procent, vilket var 0,23 procentenheter lägre än Orsa kommuns skattesats.

2014 ökade skatteintäkterna med drygt 9 mkr (3 procent) medan verksamhetens nettokostnader ökade med nästan 13 mkr (4 procent). Skillnaden på 4 mkr medförde att årets resultat försämrades nästan lika mycket. Det bör förtydligas att av nettokostnadsökningen på 13 mkr, så ökade nämndernas nettokostnad med 4 mkr. Övrig förändring berodde främst på att inga av AFA Försäkrings premier återbetalades, samt att pensionskostnaderna ökade. Nämndernas egna kostnader ökade med cirka 1 procent, vilket också innebar att kostnaderna totalt sett ökade mindre än löneökningarna.

Årets resultat uppgick endast till 0,2 mkr. 2014 kunde kommunen inte förlita sig på återbetalda sjukförsäkringspremier från AFA Försäkring, vilket var fallet under både 2012 och 2013. De återbetalade sjukförsäkringspremierna uppgick till cirka 7 mkr under de åren, och ändå blev resultatet för 2012 och 2013 endast cirka en respektive 4 mkr. Ur det perspektivet blev faktiskt 2014 års resultat bättre än de föregående två åren.

Under 2014 amorterade kommunen av sitt sista lån. Det är dock värt att notera att lånen i de kommunala bolagen som kommunen borgar för uppgick

till cirka 340 mkr (333 mkr). Orsa Vatten och Avfall AB lånade under året upp till 12 mkr, medan Orsabostäder AB och Orsa Lokaler AB tillsammans amorterade cirka fem mkr.

Årets investeringar uppgick till 32 mkr, vilket är betydligt högre än under de senaste åren. Cirka 20 mkr avsåg investeringar i Järnvägsgatan och utveckling av centrum. Kommunen har hittills fått 7 mkr i investeringsbidrag för ombyggnaden av Järnvägsgatan. Dessa bidrag bokfördes som en skuld. Den kommer att lösas upp över Järnvägsgatans ekonomiska livslängd för att minska de ökade avskrivningskostnader som investeringen för med sig.

Soliditeten exklusive pensionsåtaganden har minskat med 8 procentenheter sedan 2013. Orsaken var att balansomslutningen ökade med nästan 39 mkr, vilket bland annat berodde på investeringar i centrum och det nya regelverk som styr hur investeringsbidrag ska redovisas. En annan orsak var att dotterbolagen hade ovanligt mycket likvida medel på koncernkontot vid årsskiftet, vilket innebar att balansomslutningen ökade mer än vanligt på grund av det regelverk som styr redovisningen av koncernkonto. Försämringen av soliditetsmättet var större än försämringen av kommunens långsiktigt finansiella stabilitet, vilket måttet är tänkt att mäta.

Samtidigt förbättrades soliditeten inklusive pensionsåtaganden med 5 procentenheter vilket främst

berodde på minskade pensionsåtaganden. Likvida medel (inklusive placeringar i värdepapper) uppgick till 81 (93) mkr varav 27 (4) mkr, vilka avsåg dotterbolags tillgodohavanden på koncernkonto.

Kassalikviditeten minskade jämfört med 2013. Det var ett år med ovanligt hög kassalikviditet, vilket berodde på att Orsa Lokaler AB då löste tidigare revers. Under 2014 sjönk kassalikviditeten till mera normala nivåer. Notera dock att likviditeten i detta nyckeltal till stor del berodde på dotterbolags tillgodohavanden på koncernkontot, vilket framgår ovan.

Vad gällde antalet årsarbetare och årets personalkostnad, bör det påpekas att kommunen under 2014 öppnade ett boende för ensamkommande barn. Denna verksamhet finansieras av statliga medel, men medförde att antalet årsarbetare och personalkostnader ökade.

Pensionsmedelsförvaltning

Orsa kommun har en pensionsskuld till varje anställd. Från och med 1998 ska den skuld som intjänats tas upp i balansräkningen. Skuld som intjänats till och med 1997 tas upp som en ansvarsförbindelse under balansräkningen. Kommunfullmäktige beslutade i september 2000 att de pensionsskulder som intjänas från och med 2000 ska betalas ut till var och en av de anställda, så kallad individuell pension.

Vid årsskiftet uppgick de pensionsförpliktelser som intjänats till och med 1997 till 172,5 (184,3) mkr. De minskade således med 11,8 mkr. Prognosen fram till och med 2019 är att ansvarsförbindelsen kommer att minska ytterligare med cirka 9 mkr, eller i snitt med nästan 2 mkr per år.

Inga pensionsmedel är formellt avsatta till extern förvaltning, däremot finns en placerad likviditet på cirka 30 mkr. Den kan användas till de kommande årens ökade likviditetsbelastningar som de framtida pensionsutbetalningarna innebär. Problemställningen om ökade framtida pensionskostnader finns med under budgetprocessen sedan 2005. Sedan dess har kommunen budgeterat att en del av resultatet ska öronmärkas för pensioner. Eftersom kommunen nu ser att ansvarsförbindelsen för framtida pensionsåtaganden i stället minskar för första gången och kommer fortsätta att göra det under åren framöver, så finns ett förslag att kommunen i stället årsvis återför en del av tidigare öronmärkning. Exakt utifrån vilka kriterier en sådan återföring ska ske har ännu inte beslutats.

Denna återföring påverkade inte kommunens resultat. Däremot påverkades den så kallade balanskravsutredningen och återföringen ger en positiv effekt på balanskravsresultatet.

Kommunens aktieinnehav i Grönklittsgruppen AB ska successivt minskas. Dessa medel ska användas till att minska pensionskostnaderna. Efter att en stor post såldes 2010 finns dock inga planer på försäljning inom den närmaste framtiden.

Investeringar

Årets investeringar uppgick till drygt 32 mkr. Inklusive ombudgeteringar uppgick investeringsbudgeten till drygt 36 mkr, och då ingick cirka 3 mkr för exploatering av Styversbacken som också nyttjades. Från och med 2013 redovisas investeringar brutto, vilket innebär att investeringsbidrag redovisas separat och inte tilläts minska investeringsutgiften. Investeringsbidragen 2014 uppgick till cirka 7 mkr.

Borgensåtaganden

Den totala summan av kommunens borgensåtaganden uppgick vid senaste årsskiftet till 362 mkr, vilket var en ökning med 7 mkr sedan föregående årsskifte.

Av borgensåtagandena avsåg 75,0 mkr Orsa Vatten och Avfall AB (63,0), Orsabostäder AB 88,6 mkr (90,8) och Orsa Lokaler AB 176,5 mkr (179,5).

Inga borgensåtaganden infriades under året.

Övrigt

Orsa kommun äger 35 procent i Oreälvens Kraft AB. Aktierna är bokförda till anskaffningsvärdet 18 tkr. Under flera år hade kommunen en nettoavkastning på 2 till 3 mkr per år på detta innehav, men sedan 2012 har avkastningen varit låg och till och med negativ under 2013. Det berodde på att båda turbinerna i kraftverket renoverades vilket gav höga driftkostnader och lägre intäkter. 2012 var dessutom det sista året som bolaget erhöll elcertifikatsintäkter. 2014 producerade bolaget mycket elkraft men priset var på en låg nivå. Nettointäkten 2014 uppgick till 391 tkr.

Uppföljning av ekonomiska mål

Grunden för kommunens ekonomiska mål är att värdesäkra det egna kapitalet (vilket ökade med 0,2 procent under 2014) samt att kommunen även ska öronmärka medel för framtida pensioner. Dessutom ska kommunen på sikt minska lånen.

Dessa mål ställer krav på en viss lägsta resultatnivå, och högsta investeringsnivå samt hur investeringarna finansieras. Vissa investeringar som resultatmässigt är självfinansierande behandlas i särskild ordning.

Under 2014 påbörjades en diskussion om en översyn av kommunens ekonomiska mål. Diskussionen pågår fortfarande och beslut kommer att fattas under våren 2015. Mycket kortfattat utgår diskussionen

från att kommunen under ett antal år öronmärkt medel för framtida pensionsåtaganden. Nu ser kommunen att ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden minskar. Därför bör kommunen kunna återföra medel som öronmärkts. Öronmärkta medel föreslås också tydligare knytas till den likviditet som finns placerad i värdepapper. Vidare diskuteras om kommunen i framtida resultatmål ska ha en ännu tydligare koppling till inflationen.

Vad gäller övriga tidigare delmål, så kommer de förmodligen att få en mer underordnad roll i framtiden.

Målen leder också till vissa budgeterade nyckeltal som redovisas i de resultat-, balans- och finansieringsbudgetar som upprättas i budgetprocessen. Dessa redovisas nedan.

Nyckeltal

	Budget 2014	Bokslut 2014
Resultat, tkr	3 505	235
Varav öronmärks för pensioner, tkr	3 000	0
Årets resultat i % av skatte- och bidragsintäkter	1,1	0,1
Amortering, tkr	-5 800	-5 800
Soliditet (enlig blandmodellen), %	62	52
Kassalikviditet, %	148	131

Eftersom budgeten och de ekonomiska målen för 2015 sannolikt kommer att förändras, så redovisas de inte i tabellen ovan.

Skillnader i budget och bokslut 2014 kommenteras nedan.

Det egna kapitalet ökade bara med 0,2 procent, vilket förstås inte är tillfredsställande. Men sett från kommunens grundtanke att värdesäkra det egna kapitalet, där hänsyn tas till inflationen, så har kommunen faktiskt klarat värdesäkringen. Det berodde på att riket hade en negativ inflation (mätt som förändringen av konsumentprisindex, KPI).

2014 års resultat blev dock betydligt lägre än budgeterat och resultatmålet uppfylldes inte.

Inga medel öronmärktes för pensionsåtaganden främst på grund av att ansvarsförbindelsen för pensioner minskade, men även eftersom kommunen hade ett så lågt resultat.

Det låga resultatet innebar att kommunen inte uppnådde målet. Eftersom målet i grunden utgår ifrån att resultaträkningen ska ta höjd för den årliga ökningen av ansvarsförbindelsen, så menar kommunen att målet spelat ut sin roll. Det beror på att ansvarsförbindelsen under 2014 minskade för första gången.

Eftersom kommunens resultat på sista raden blev betydligt sämre än budgeterat, så klarades inte heller målet att resultatet skulle uppgå till 1,1 procent av skatter och bidrag. Målet är således inte uppfyllt.

Målet att kommunen skulle amortera 5,8 mkr på lånen är uppfyllt. Kommunen har nu inga externa lån.

Soliditeten (enligt blandmodellen) uppgick i bokslutet till 52 procent, vilket var betydligt sämre

än målet på 62 procent. Till stor del kunde dock skillnaden (cirka 8 procentenheter) förklaras av en utökad balansomslutning som hör ihop med redovisningsregler vad gäller koncernkonto och investeringsbidrag, och som inte har någon egentlig bäring på den långsiktiga finansiella stabiliteten. Målet är dock inte uppnått.

Kommunen nådde inte heller det ekonomiska målet om en kassalikviditet på 148 procent.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det inte är många av de ekonomiska målen som uppnåddes. Det viktigaste, underliggande målet att värdesäkra eget kapital klarade dock kommunen av, trots ett mycket lågt resultat. Därutöver minskade ansvarsförbindelsen för framtida pensionsåtaganden med hela 11,8 mkr. Då en del av förklaringen till den stora minskningen berodde på förtida pensionsuttag så innebär detta visserligen högre kostnader idag, men lägre kostnader i framtiden än vad tidigare prognoser visat.

Orsa kommuns framtida ekonomi

Då budgeten för 2015 fastställdes av kommunfullmäktige i november 2014, så uppgick resultatet på sista raden till endast 0,9 mkr.

Sedan kom nya skatte- och pensionsprognoser i december. Nettot av dessa medförde att det prognostiserade resultatet 2015 uppgick till endast 0,1 mkr innan det nya budgetåret ens inletts. I januari kom signaler från regeringen som kunde tolkas som att det inte gick så bra för Sverige som man tidigare hade trott. Det medförde att kommunen befarade att Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s)

skatteprognoser i februari skulle vara ännu sämre än de som lämnades i december.

Då beslutades att ge ett uppdrag till tillförordnad kommunchef: att tillsammans med förvaltningscheferna ta fram ett förslag för neddragningar i beslutade ramar, med målet att resultatet på sista raden skulle uppgå till 2 mkr. Detta resultatmål skulle gälla utifrån hänsyn till skatteprognosen för februari 2015. Den visade sig, som förväntat, vara sämre än prognosen för december. Utifrån skatteprognosen för februari 2015 uppgick 2015 års budgeterade resultat på sista raden till -0,7 mkr.

Ett förslag till ändrad budget för 2015 är framtaget och ska behandlas i respektive utskott innan beslut så småningom fattas.

Uppdraget att ge ett förslag om eventuell ändring av budgeten 2015 har skapat en del oro. Men utifrån vad nämnderna faktiskt förbrukade totalt sett under 2014, i kombination med de medel som tilldelades i budgeten 2015 (även efter eventuell ändring), så bör en ändring inte inverka menligt på nämndernas verksamhet. Även vid en beslutad ändring, så utökas ramarna 2015 betydligt mer än vad som varit fallet de senaste åren. Detta i ett läge med mycket låg inflation.

Inför 2016 finns enligt dagens skatteprognoser endast utrymme för ökade lönekostnader och ökade avskrivningar på genomförda och budgeterade investeringar. Tyvärr finns inte mer än så.

Välfärdsbokslut 2014

Föräldrastödsutbildning

I Orsa finns sedan ett antal år utbildade samtalsledare och kommunen har kostnadsfritt erbjudit föräldrastödsutbildningarna Komet och Connect. Under 2014 satsades det på ett nytt program – ABC, som är kortare, fem träffar istället för nio. Tanken med det kortare programmet är att ge fler föräldrar möjlighet att delta. Orsa har i samverkan med Mora och Älvdalen utbildat ett antal samtalsledare i ABC, och i Orsa finns nu sex stycken. Vi genomförde fem utbildningar i ABC och de utvärderingar som gjordes visar att föräldrarna är mycket nöjda och många ansåg också att utbildningen gav effekt i form av en lugnare hemmiljö.

Samverkansgruppen

Många barn och unga behöver få insatser från flera olika verksamheter för att få sina behov tillgodosedda. Ibland kan det vara tillräckligt att den som ger stöd eller insatser informerar andra berörda verksamheter. För barn och ungdomar med mer omfattande behov kan det vara nödvändigt att flera insatser ges samtidigt för att uppnå önskat resultat. Många gånger behövs insatser från såväl hälso- och sjukvården, som socialtjänsten och skolan för att barnen ska få adekvat stöd i sin utveckling.

Avgörande för en väl fungerande samverkan är bland annat tydliga mål för samverkan samt samsyn. Detta kan till exempel uppnås genom lokala överenskommelser, gemensamma redskap för tidiga upptäckter och att inblandade parterna får gemensam kunskap om barnets problem och behov samt om vilka insatser som kan vara lämpliga. För att uppnå detta bildades under 2014 en arbetsgrupp bestående av representanter från skola, elevhälsa, förskola, socialtjänsten, integrationsenhet, ungdomens hus och landstingets mödra- och barnvårdscentral. Arbetet leds av en styrgrupp där skolchef, socialchef, chef för integrations- och ungdomsverksamhet samt vårdcentralschef ingår.

Man arbetar exempelvis med att utarbeta förslag på forum och arbetsformer för samverkan mellan skola–socialtjänst–ungdomsverksamhet och vårdcentral. Andra uppdrag är att utreda och ge förslag på gemensamma verktyg för tidiga upptäckter samt inventera vilka behov av fortbildning som är gemensamma.

Barn och ungas miljöer

Det är viktigt att miljöer där barn och unga vistas är säkra och hälsosamma. Under året har riktade insatser på UV-strålning vid förskolor, tobak på skolor, städning och ventilation i skolor samt kontroll av mathantering inom skola och förskola genomförts. Barn från sex upp till tio år får årligen en brandutbildning för att lära sig om hur de ska bete sig vid en brand.

Fritiden är viktig

Fritiden är ett viktigt område för hälsofrämjande insatser. En plats där unga kan träffas, prova olika aktiviteter och uppleva gemenskap är Ungdomens hus som fortlöpande utvecklar nya aktiviteter tillsammans med interna och externa aktörer. Ungdomens hus är i dag en attraktiv och säker plats för alla barn och ungdomar där de har möjlighet att umgås med varandra i samspel med vuxna. Under loven satsades det på att erbjuda kostnadsfria aktiviteter.

Ökad fysisk aktivitet

Orsa vill ge kommuninnevånarna möjligheter till fysisk aktivitet. Detta innebär att förvalta kommunens naturreservat och se till att leder är kända och väl utmärkta. Kommunen deltog även vid reservatbildning vid Enåns dalgång, ett tätortsnära naturområde. Dessutom driver och förvaltar kommunen anläggningar där våra kommuninvånare kan vistas

och aktivera sig, bland annat sporthall och ishall. Inom det rörliga friluftslivet underhålls till exempel skidspår. Centrum byggdes om vilket har gett en ökad framkomlighet till cykel och till fots. På våra kommunala vägar genomförs regelbundet trafiksäkerhetshöjande åtgärder för ett ökat resande till fots och med cykel. Kommunen har, och planerar för mer, lekutrustning i de centrala delarna för att uppmuntra både stora som små till fysisk aktivitet. Inom äldreomsorgen genomförs det aktiviteter som innehåller enklare gymnastik. Cirkus Cirkör har besökt äldreboenden för att inspirera både personal och äldre till mer rörelse, detta stimulerar fler både fysiskt och psykiskt.

Personalredovisning

Arbetskraft

Tillsvidareanställda

Antalet tillsvidareanställda i Orsa kommun var i stort sett oförändrat: 463 anställda år 2014 jämfört med 460 år 2013. Största förändringarna gjordes i barn- och utbildningsförvaltningen som minskade med 12 tillsvidareanställda. Det berodde på ett stort antal avgångar under 2013 och 2014 samt svårigheten att anställa legitimerade lärare. Hos fritids- och servicekontoret ökade antalet anställda med 6, vilket berodde på det nystartade boendet för ensamkommande barn. Den totala arbetskraften, inklusive alla anställningsformer, ökade marginellt (med en årsarbetare) till 494 personer.

Avgångar

Av de tillsvidareanställda i kommunen slutade totalt 60 personer under 2014. De två största orsakerna var egen begäran (31) samt pension (16). Dessa skäl bedöms vara de två största orsakerna även i framtiden, då konkurrensen om arbetskraft kommer att öka med anledning av stora pensionsavgångar. De närmaste två åren kommer kommunen att ha cirka 30 avgångar, inkluderat de som fyller 65. Tre av de beräknade pensionsavgångarna är chefer.

Utbetalda pensioner inklusive löneskatt för de som gått i pension uppgick till 11,7 mkr. Utbetalningarna avser ålderspension, intjänad pensionsrätt från 31 december 1997, sjukpension och efterlevandepension.

Kommunens pensionskostnader för anställda är bokförda till cirka 24,3 mkr år 2014. 2013 var kostnaden 20,4 mkr. Kommunens pensionskostnader kommer att minska något de närmaste åren för att sedan öka igen. 2006 uppgick pensionskostnaderna till 13,4 mkr och enligt prognosen för 2019 beräknas kostnaden uppgå till 23,1 mkr. Skillnaden är 9,7 mkr vilket motsvarar en årlig ökning med 0,7 mkr, delvis på grund av ändrad kalkylränta av KPA Pension vid beräkning av framtida pensionsskuld.

Medelålder

Medelåldern för kommunens anställda minskade med ett år och är nu nere på 50 år för män och 51 år för kvinnor.

Könsfördelning

Den manliga andelen av arbetskraften ökade till 19,2 procent under 2014. 2013 var andelen 16,8 procent. Detta berodde på att avgångarna inom barn- och utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen i huvudsak var kvinnlig arbetskraft.

Lön och personalkostnader

Löneöversyn genomfördes med alla fackliga organisationer. För tredje året prioriterades lärare, vars löner har ökat med cirka 12 procent den senaste treårsperioden. En ny lönekartläggning/arbetsvärdering gjordes, men resultatet är ännu inte fastställt. Den ska användas för att konstatera om kommunens lönestruktur är riktig utifrån helheten och ur ett jämställdhetsperspektiv.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män utjämnades ännu mer. Skillnaden blev 7,3 procent mot 9,3 procent 2013.

Personalkostnaden inklusive förtroendevaldas arvoden utgjorde den största delen av kommunens kostnader under 2014: 55 procent av verksamhetens kostnader eller 245 mkr (för 2013 var det 235 mkr). Av dessa utgjorde 171 mkr lön (163 mkr 2013).

Arbetsmiljö och hälsa

Ohälsotal

(andel sjuktid av total tillgänglig arbetstid)

Kön	2014	2013
Män, %	3,90	3,80
Kvinnor, %	6,80	5,90
Totalt, %	6,20	5,50
Varav långtidssjuka, %	57,10	48,7

Fördelat på ålder

Ålder	2014	2013
0–29, %	2,50	1,80
30–49, %	6,90	5,50
50–99, %	6,30	6,10

Ohälsotalet är ett nyckeltal som beskriver andelen sjukskriven tid av disponibel arbetstid. Detta nyckeltal stiger i hela landet, så Orsa är inget undantag.

Ohälsotalet i kommunen ökade med ytterligare en procentenhet och växte under 2014 till 6,2 procent jämfört med 5,5 procent 2013. Den totala sjukskrivningstiden blev 59 207 timmar och motsvarade cirka 35 årsarbetare. 2014 utgjordes 57 procent av sjukskriven tid av långtidssjuka, jämfört med 48,7 procent under 2013.

En ny upphandling av företagshälsovård genomfördes. Samarbetet med den nya aktören inleddes och dialoger pågår för att utveckla deras tjänster till kommunen.

Personalkontoret fick medel i 2015 års budget för att arbeta mer konkret med att analysera varför ohälsotalet ökar och vilka åtgärder kommunen kan vidta. Målet är att återföra ohälsotalet till 2011 års nivå på 3,5 procent.

Medarbetarenkät

Medarbetarenkäten genomfördes under hösten 2014. Svarefrekvensen var 78 procent, vilket var bättre än förväntat. Alla områden i enkäten har en maxpoäng på 100. Medarbetarindexet som är ett sammanfattande värde blev 68. Detta måste kommunen vidta åtgärder för att höja. Resultatet för organisationsfrågor blev 46, ledarskapet 65, gruppgemenskap 76 och individen 71. Det är framför allt organisationen, vilken är en fråga för ledningen, i kombination med ledarskapet som kommunen måste förbättra till nästa medarbetarenkät 2016. I övrigt låg Orsa strax under de kommuner som representerades i samma enkät. Detta är inte på något sätt alarmerande. I framtiden kommer Orsa att ligga i fas med Mora och Älvdalens kommuner som också genomförde denna enkät. De blir då de närmaste jämförelsekommunerna.

Samverkan

Samverkan fungerade i stort bra med de flesta fackliga organisationer, förutom lärarförbundet. Det finns självklart detaljer som behöver utvecklas. I dialog med lärarförbundet har både arbetsgivare och facklig organisation en positiv inställning till att samverkan ska återupptas.

Personalkontoret genomförde, i samverkan med de två lärarförbunden, gällande förhandlingar enligt Lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Organisationsförändringar

Under våren genomfördes en del organisationsförändringar för att komma till rätta med ett ekonomiskt underskott. Detta innebar en del personalarbete. Anpassningar till ramarna inom de olika förvaltningarna genomfördes utan att tillsvidareanställd personal behövde sägas upp.

Personalkontorets arbete

Kompetensförsörjning och rekrytering

Kompetensförsörjningsprojektet där Mora, Orsa och Älvdalens kommuner samverkade slutfördes och godkändes av kommunstyrelsens arbetsutskott. Åtgärderna ska nu prioriteras gemensamt i de tre kommunerna och handlingsplaner ska tas fram. 15 nya chefer rekryterades, vilket påverkade effektiviteten i organisationen positivt.

Policy och riktlinjer

En arbetsmiljöhandbok samt ny lönepolicy togs fram. Dessa ska implementeras i organisationen under våren 2015. Även riktlinjer för ledighet för att prova nytt arbete fastställdes. Fortsatt arbete pågår för att förnya de personalpolitiska dokumenten.

Kompetensutveckling

De centrala kompetensmedlen som personalkontoret disponerar användes bland annat till integrationsutbildning samt utbildning i motiverande samtal. Dessa genomfördes i flera förvaltningar för totalt cirka 45 medarbetare.

Framtiden

Personalkontorets större arbetsuppgifter under 2015 kommer att vara handlingsplanerna utifrån medarbetarenkäten, ledarskapsutbildning av kommunens chefer samt samverkan med Mora och Älvdalens kommuner angående prioriteringar och implementering av aktiviteter för personalförsörjning. Även projektet med att minska ohälsan inom kommunen blir ett stort arbete.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige har 31 ordinarie ledamöter som utses i allmänna val. Fullmäktiges mandatperiod är fyra år. Mandatfördelningen i Orsas kommunfullmäktige är 11 (S), 9 (C), 2 (M), 2 (MP), 2 (KD), 2 (V), 2 (SD), 1 (FP). Majoriteten utgörs av S, M, MP och FP.

Ordförande Anders Rosell (S)

1:e vice ordförande Maria Tapper (S)

2:e vice ordförande Rosanna Thyrén (C)

Kommunfullmäktige hade åtta protokollförda möten under 2014. Bland de ärenden som beslutades finns hyressättningen av idrottshallar. Beslut fattades om att inte gå med i det konsortium som planerar att köpa det elnät som idag ägs av Fortum. Tre medborgarförslag lämnades in. Ett förslag gällde användandet av kommunens anläggning i Ivarsnäs. Förslaget ansågs besvarat genom en beskrivning av planerat användande. Ett förslag om att ompröva beslutet angående biltrafik på Kung Gustavs väg avslogs, medan förslaget att arbeta för tågtrafik på sträckan mellan Orsa och Mora möttes av bifall.

Fullmäktige behandlade också motioner angående Harabäckens kök, företagsvänligare miljötillsyn, pumpstationer för cyklar i centrum, nominering av fäbodrar till världsarvet, transportmöjligheter för

ungdomar till och från evenemang, förändring av kollektivtrafiken, förbud mot tiggeri i Orsa kommun samt nyttjandet av kommunens lokaler. Motionerna hade vid årsskiftet ännu inte färdigbehandlats.

Valet i september 2014 innebar en majoritetsförändring i kommunen. Vid novembersammanträdet möttes för första gången den nya fullmäktige-församlingen som nu har följande sammansättning: Centerpartiet tolv mandat, Socialdemokraterna åtta mandat, Sverigedemokraterna fem mandat, Vänsterpartiet två mandat, Moderaterna ett mandat, Folkpartiet ett mandat, Kristdemokraterna ett mandat och Miljöpartiet ett mandat. Majoriteten består av Centerpartiet, Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Miljöpartiet.

Fullmäktige beslutade även om en ny nämndorganisation vid sitt sista sammanträde för året.

Driftredovisning

Verksamhet	2014			2013	2012
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Kommunfullmäktige	332	330	-2	365	302
Kommunalt partistöd	336	336	0	336	336
Valnämnd	189	237	48	5	0
Överförmyndare	395	319	-76	345	350
God man och förvaltare	166	350	184	205	409
Summa	1 419	1 572	153	1 256	1 396
Budgetavvikelse				59	-155

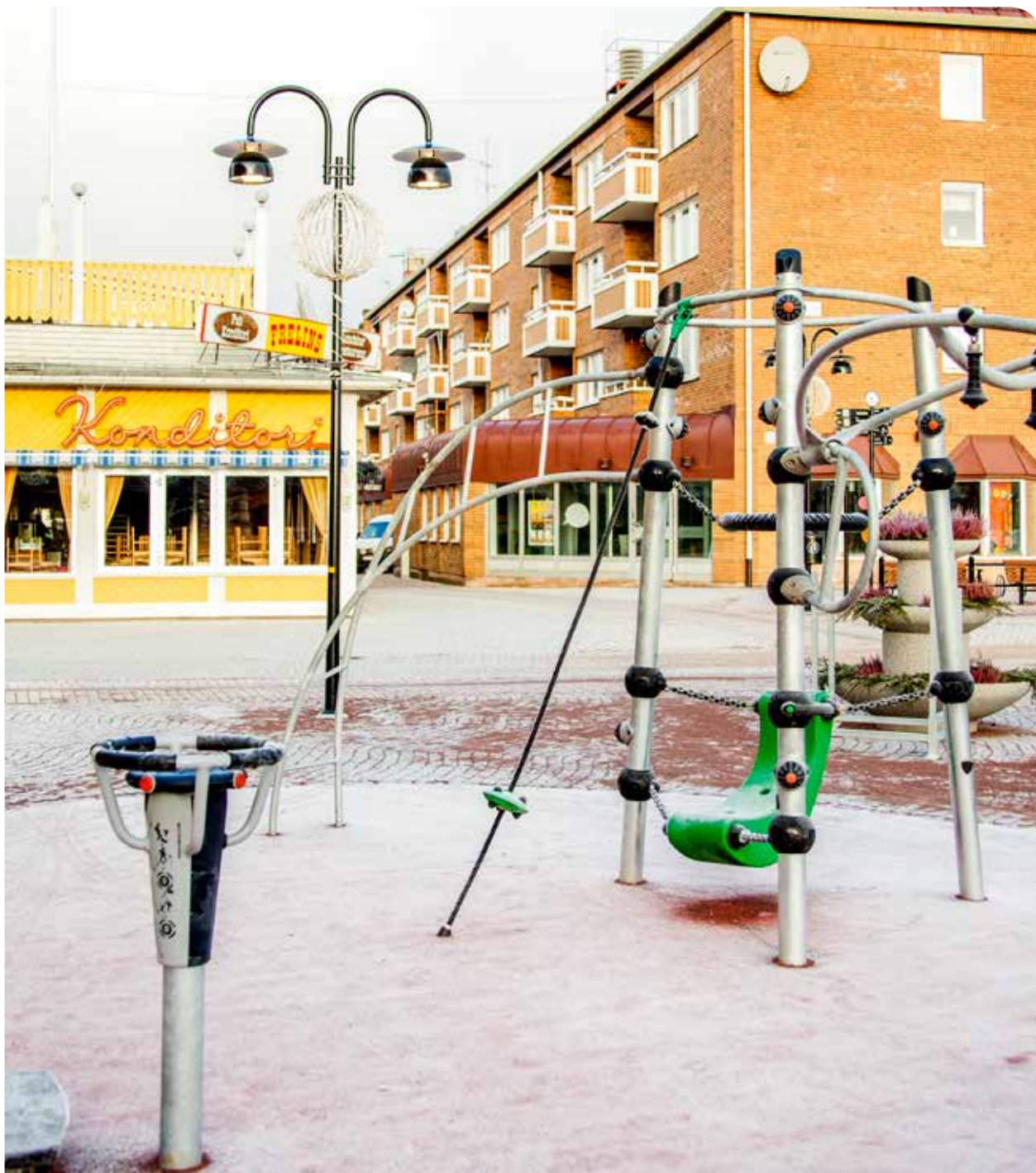
Kommentar till ekonomisk redovisning

Kommunfullmäktige visade ett mindre underskott, vilket berodde på ökade sammanträdesarvoden för ett extra sammanträde i juni. Valnämnden visade ett visst överskott. Det berodde dels på ett något högre statsbidrag än beräknat, och dels på att flera aktiviteter samordnades för de två valen; valet till Europaparlamentet i maj och valet till riksdag, kommun och landsting i september 2014. Kostnaderna för överförmyndarverksamheten ökade jämfört med föregående

år och visade en avvikelse på -76 tkr i jämförelse med budget. Vidare beviljades en återsökning för gode män för ensamkommande flyktingbarn avseende fjärde kvartalet 2013, vilket gav ett överskott på verksamheten för gode män och förvaltare.

Framtiden

Ett arbete för att stärka fullmäktiges roll ska påbörjas. Bland annat kommer användandet av fullmäktigeberedningar att diskuteras.

Revisionen

Revisorernas roll och ansvar är fastställda enligt kommunallagens 9 kapitel, det av fullmäktige fastställda revisionsreglementet samt God revisionsred i kommunal verksamhet.

Ordförande Mats Wahlström
1:e vice ordförande Elsmari Laggar-Bärjegård
Susanne Bogg
Kåre Olsson
Sten Hansson Van Nes

Den kommunala verksamhetens mål, inriktning och omfattning fastställs årligen av fullmäktige i budgeten. Revisorernas huvudsakliga uppgift och roll är att granska och bedöma om nämnderna, kommunstyrelsen och de enskilda ledamöterna inom dessa organ bedriver sina verksamheter enligt fastställd budget på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. I samarbete med revisorerna i Mora och Älvdalens kommuner granskas även de gemensamma nämnderna. Gransk-

ningarna under 2014 är underlag för uttalanden i revisionsberättelsen.

Revisorerna granskar även verksamheten i kommunens bolag genom de av fullmäktige utsedda lekmanrevisorerna. Även utförlaget NODAVA AB, som ägs gemensamt med Mora och Älvdalens kommuner, granskas. I samband med avlämnandet av revisionsberättelsen kommer revisorerna att ge en mer detaljerad redogörelse över granskningsverksamheten 2014.

Driftredovisning

Verksamhet	2014			2013	2012
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Revision	541	660	119	328	570
Summa	541	660	119	328	570
Budgetavvikelse				332	34

Kommentar till ekonomisk redovisning

Revisionen visade en positiv avvikelse på 119 tkr. Avvikelsen avser överskott på grund av lägre kostnader för granskningar, samt till viss del även lägre kostnader för arvoden än budgeterat.

Kommunstyrelsens verksamheter

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Under kommunstyrelsen vilar förutom centralt administrativt stöd kulturutskottet, fritids- och serviceutskottet samt räddningstjänsten. Kommunstyrelsen är också ansvarig för de kommunövergripande målen. Dessa redovisas separat. Under denna rubrik redovisas verksamheternas förvaltningsmål.

Ordförande Marie Olsson (S)

1:e vice ordförande Anders Rosell (S)

Kommunledningskontoret

I början av året antogs den kommunala utvecklingsplanen, vilket kommer att ge kommunen möjlighet till tydligare styrning och uppföljning. Planen togs fram av en tvärpolitisk grupp och kommer därför bara att påverkas marginellt av maktskiftet som skedde vid valet 2014.

2014 invigdes Orsas nya centrum och en del arbeten kvarstår. Det har ett viktigt symbolvärde, men är främst ett verktyg för att skapa ett levande centrum som genererar pengar till kommunens basverksamheter. Detta är viktigt när en så betydelsefull verksamhet som Scandinavian College of Travel & Tourism (SCoTT) tyvärr kommer att avvecklas under 2015. Kommunen påverkas av avvecklingen på flera sätt; bland annat genom tappade skatteintäkter, minskade hyresintäkter till kommunens bostadsbolag samt minskad handel. Centrumprojektet är ett exempel på samverkansprojekt mellan olika kommunala verksamheter, där främst fritids- och servicekontoret och näringslivskontoret varit delaktiga. Ett annat exempel är pilotprojektet *Kött till kommunernas kök* som ska öka kontrollen över livsmedelskedjan och hålla landskapen öppna. En bredbandsstrategi antogs för fortsatt utbyggnad av stadsnätet. Stadsnätet fokuserade på samförläggning med Fortum, i samband med nedgrävning av elledningar i byarna. Orsa är den första kommunen i Dalarnas län som har anslutit samtliga större byar med stomnät, en huvudledning där områdesnät ska anslutas.

Kommunal verksamhet sträcker sig över ett brett fält och kan vara svår att förutsäga, både vad gäller ekonomi och behov. Detta ser kommunen exempel på i de ekonomiska uppföljningar som förändrats mycket under året. Under 2014 har ett stort kvalitetsförbättringsarbete inom kärnverksamheterna skola, vård och omsorg påbörjats i syfte att förbättra både kvalitet och internkontroll.

Analys av nuläge

Den nya majoriteten genomförde en omorganisation av den politiska verksamheten, vilket kommer att ge effekter på tjänstemannanivå. Just nu pågår en översyn av delegationsordningar och regelverk. Rekrytering av ny kommunchef genomfördes under hösten och hon tillträder våren 2015.

Kommunen arbetar med ständiga förbättringar, till exempel genom projektet *Orsa Topp 100* som syftar till att förbättra samarbetet mellan näringsliv och kommun. Kommunen står inför stora pensionsavgångar och stor konkurrens om arbetskraften. Därför blir det viktigt att stärka medarbetarnas förtroende för kommunen som organisation. Arbetet med samverkan, både internt och externt, kring barn och ungdomar påbörjades och kommer att fortsätta vara viktigt under kommande år.

Måluppfyllelse för kommunledningskontoret

Fokus på barn- och ungdomsverksamhet

● Mål uppfyllt

Av kommunens föreningsbidrag gick mer än 50 procent till barn- och ungdomsverksamheter. En del av bidragen är avsatta för föreningslös ungdom.

Medborgarna ska ha möjlighet att följa och påverka kommunens arbete

● Mål ej uppfyllt

Resultaten från Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning var sämre än tidigare. Det allmänna förtroendegapet mellan kommun och medborgare som undersökningen påvisade, var ett av skälen till de dåliga resultaten. Det finns verktyg där medborgarna kan följa och påverka kommunens arbete, bland annat genom medborgarbudget och genomförda medborgardialoger. Nu måste mer tid och resurser läggas på att göra dem kända och använda.

	Mått	Utfall	Mål
●	Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling, procent av maxpoäng	61	53
●	Hur väl upplever medborgarna att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet, index	33	40

Förvaltningen ska samordna översiktsplaneringen

◆ Målet är delvis uppfyllt

Den kommunala utvecklingsplanen blev klar och beslutad. Arbetet med översiktsplanen pågår alltjämt.

Personalredovisning

Kommunchefen slutade sin tjänst i december och ny kommunchef tillträder under våren 2015. Där- emellan är kommunens ekonomichef tillförordnad kommunchef.

Framtiden

Genom den kommunala utvecklingsplanen fick Orsa en klar prioritering från kommunpolitikerna. Planen antogs i politiskt samförstånd. Utvecklingsplanen kommer därmed att vara vägledande för kommunens framtida arbete. Satsningen *Orsa Topp 100* ska ta Orsa tillbaka i Svenskt Näringslivs ranking av de hundra främsta kommunerna i riket. Detta är inte ett självändamål, utan en förutsättning för att öka intäkter till kommunens basverksamheter. Kommunens ekonomi är ansträngd och förblir en utmaning de kommande åren.

Näringslivs- och utvecklingskontoret

Näringslivskontoret arbetade aktivt med företagskontakter, både genom direktkontakt med enskilda företag samt med nätverksträffar. Exempelvis besöktes 80 företag och 60 företag fick personlig rådgivning. Näringslivskontoret arbetade även med att marknadsföra Orsa i olika sammanhang genom kampanjer, mässor och tryckt material. Marknadsföring av kommersiella lokaler sker i samarbete med kommunens dotterbolag Orsa Lokaler AB.

Hösten 2014 startade näringslivskontoret projektet *Orsa Topp 100* för att senast 2018 nå målet att ligga bland de hundra bästa kommunerna i ranking för företagsklimatet.

Näringslivskontoret gav även löpande stöd till byutveckling och övriga kommunala förvaltningar.

Analys av nuläge

Näringslivskontoret genomförde ett omfattande arbete, även om vissa tjänster inte tillsattes under 2014. Den totala rankingsiffran för företagsklimat låg på 216 av 290 kommuner. Det bör noteras att värdet var från 2013 års mätning, eftersom rankingsiffrorna visar företagsklimatet för föregående år. En mer tidsnära analys visade att kommunen hade ett bra resultat avseende service till företag. Det mest anmärkningsvärda var vad företagen anser om skolans attityder till företagande, där svarsvärdet rasat kraftigt. Näringslivskontoret har en utmaning med att få med sig hela kommunen och kommunala bolag i de förbättringar som krävs för att lyfta företagsklimatet.

Måluppfyllelse

Medborgarna ska ha möjlighet att följa och påverka kontorets arbete

● Mål uppfyllt

Näringslivskontoret informerade löpande om sin verksamhet i egna kanaler, som exempelvis www.orsa.se. Riktad information gjordes på *Företagsfrukostar* som arrangerades en gång i månaden i samarbete med Företagarna i Orsa. Dessa frukostar blev, tack vare aktuella teman, mycket välbesökta. Näringslivskontoret fick även möjlighet att berätta om sitt arbete i lokala media.

Näringslivsutveckling

◆ Målet är delvis uppfyllt

Orsa konstaterade att kommunen tappade placering i Svenskt Näringslivs företagsklimatranking, vilket kommenterats i tidigare avsnitt. Signalerna från det lokala företagsrådet stämde dock inte överens med enkätsvaren i rankingen. Det är viktigt att kommunen, trots detta, analyserar resultaten i företagsklimatranking och använder de delar som är relevanta för just Orsa.

Personalredovisning

Näringslivskontoret omfattades av två personer på heltid och två personer på halvtid. Verksamheten var underbemannad, vilket motsvarande ungefär en halvtid på grund av sjukdom och tjänstledighet. Detta kompenseras delvis med projektanställningar.

Framtiden

Företagen har en helhetssyn på kommunens förvaltningar och bolag. Näringslivskontorets viktigaste utmaning är att leda och få med hela kommunen för att förbättra företagsklimatet. Senast år 2018 ska kommunen ligga bland de 100 bästa kommunerna i företagsklimat. Ranking för 2014 bör, tack vare projektet *Orsa Topp 100*, visa en förbättring när de nya siffrorna publiceras under 2015. Under 2015 ska Näringslivskontoret skapa enighet i Orsa kring en näringslivsstrategi och en besöksnäringsstrategi.

Räddningstjänsten

Antalet larm motsvarade ett normalår, med åtta bränder i byggnader. Några av larmen avsåg andra kommuner. Trafikolyckorna var något färre än normalt. Inga stora skogsbränder inträffade trots den torra sommaren. Kommunen bidrog dock med personal vid den stora skogsbranden i Västmanland. Räddningstjänsten hade 46 sjukvårdslarm (IVPA). Räddningstjänsten bistod även ambulans och hemtjänst med bärhjälp.

Tillsyn bedrevs enligt lagen om skydd mot olyckor samt brandfarlig vara. Tillstånd beviljades för brandfarliga och explosiva varor. Yttrande gavs till stadsbyggnadsförvaltningen vid nybyggnation. Räddningstjänsten utbildade 223 personer, inklusive skolbarn, i brandskydd samt informerade 100 pensionärer i brandskydd. 120 personer utbildades i hjärt-lungräddning.

Risk- och sårbarhetsanalysen, där även sociala risker ingår, samt planen för extraordinära händelser uppdaterades. Räddningstjänsten hjälpte övriga förvaltningar med beredskapsplanering. Översvämningsplanering genom *Dalälvsprojektet* slutfördes. Åtgärder gjordes för kommunal ledning vid extraordinära händelser, där bland annat kommunsalen gjordes om till ledningscentral. Dessutom förbättrades brandskyddet i serverrummet samt passerskyddet i kommunhuset.

Personalredovisning

Två deltidsbrandmän anställdes under våren. Personalomsättningen kommer dock att öka under de närmaste åren på grund av åldersstrukturen. Rekryteringen av brandmän kommer dock att bli svår. Ett problem är att det finns få arbetsplatser, förutom kommunens egna förvaltningar där anspänningstiden på fem minuter kan hållas.

Framtiden

En framtida räddningstjänst i Orsa utreddes i samarbete med grannkommunerna. Resultatet har dock inte följts upp ännu. Räddningschefen går i pension i slutet av 2015 och en lösning måste tas fram. Ett varmare och även blötare klimat kan ge besvärliga skogsbränder samt öka riskerna för översvämningar.

Kulturutskottet

Under året prioriterades arbetet med ombyggnation och kommande flytt av biblioteket till Kulturhuset. Även införandet av ett nytt, gemensamt biblioteksdatasystem tillsammans med Mora och Älvdalens kommuner prioriterades. I oktober stängdes Kulturhuset för renovering. Basverksamheterna kulturhus och bibliotek hade öppet sammanlagt 47 timmar i veckan. Tre konstnärliga gestaltungsopdrag i samband med Centrumutvecklingen påbörjades och beräknas vara klara under 2015. Det gäller glaskonstverket *Fiolen min* i anslutning till kulturhuset samt utsmyckning av staketet mot järnvägen.

Analys av nuläge

Inför flytten av biblioteket till Kulturhuset under 2015 kommer en översyn och genomlysning av verksamheterna, ekonomin och personalen att göras i förhållande till de nya förutsättningarna, kraven och behoven. Fokus ligger på ökad tillgänglighet för kommunmedborgarna.

Samverkan kring barn- och ungdomskulturverksamheten utvecklades genom den nytillsatta tjänsten som kultursamordnare.

Förhandlingar fortsätter med bland annat landsting och länsstyrelse kring regional kulturarvs- och musiksamverkan. Det inkluderar bland annat Skräddar-Djurberga som kulturreservat och ett konserthus i Orsa.

Måluppfyllelse

Barn och ungdom

● Mål uppfyllt

Den fortsatta satsningen på resurser till skolbiblioteken uppfylldes. Lånestatistiken för barn och ungdom minskade något – från cirka 28 000 utlån till knappt 26 000. 66 procent av alla aktiviteter hade fokus på barn och ungdom, vilket innebar en högre uppfyllelse än målet.

Orsa ska ha en levande biograf

● Mål uppfyllt

Målsättningen att stödja arbetet med en levande biograf i Orsa uppfylldes i och med den genomförda digitaliseringen. Detta möjliggjorde bland annat direktsända operaföreställningar.

Orsa ska ha ett kulturutbud med kvalitet och mångfald

● Mål uppfyllt

Målsättningen att Orsa ska ha ett kulturutbud med kvalitet och mångfald ses som uppfyllt. Det blev möjligt genom samarbetet med kommunens studieförbund och föreningar.

Personalredovisning

En nyinrättad tjänst som kultursamordnare tillsattes under hösten.

Framtiden

Förvaltningen står inför en flytt av biblioteket till Kulturhuset under 2015. Utmaningen är att samordna, utveckla och förbättra verksamheterna i de gemensamma lokalerna utifrån de nya förutsättningarna. Även i framtiden är samverkan är viktig för kommunen. En utveckling kring Ovansiljans bibliotek, Mora, Orsa och Älvdalen fortsätter, bland annat genom ett gemensamt biblioteksdatasystem.

Fritids- och serviceutskottet

En ny verksamhet tillkom i form av ett boende för ensamkommande barn. Planering pågår för ett nytt boende i ett andra steg. På fritidssidan gjordes ett omfattande underhåll på flera av kommunens anläggningar. Arbetet säkerställde en fortsatt effektiv drift.

Förutom de löpande uppgifterna, arbetade fritids- och servicekontoret med två stora projekt: centrumprojektet som nästan slutfördes och Styversbacken, där tre tomter av sex såldes. Verksamheten arbetade även med en ny översiktsplan.

Analys av nuläge

Centrumprojektet genomfördes enligt plan och allt arbete med projektering och genomförande övergår nu från projekt till förvaltning.

Utvecklingen av verksamheterna innebär bland annat att införa ett kostplaneringsverktyg för att kunna näringsberäkna och prissätta producerade måltider. Planering av resurser och organisation för stadsnätet ses över. Utredning av möjligheterna till bättre samverkan för parkförvaltningen mellan kommunen och Orsas kommunala bolag ska göras.

Måluppfyllelse

Våra bidrag till barn- och ungdomsverksamhet i föreningars regi ska uppgå till 75 %. Övriga 25 % ska gå till verksamheter som inte kräver föreningsanslutning för deltagande.

● **Mål uppfyllt**

Budgererat anslag för 2014 var 500 tkr, men 513 tkr förbrukades. Anslaget fördelades med 78 procent till föreningar som kräver medlemskap i föreningen, medan 22 procent gick till verksamheter för ungdomar som inte kräver medlemskap.

Tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och anläggningar för ungdomsverksamhet enligt fastställda principer för fördelning av tider och lokalhyror

● **Mål uppfyllt**

Det finns framtagna principer för fördelning av lokaler. Kommunen genomförde två samråd om fördelning av lokaler och anläggningar. Därmed ansågs målet vara uppfyllt.

Utskottet ska genomföra medborgardialoger om fritidsfrågor samt gatu- och centrumutveckling

● **Mål uppfyllt**

Inom ramen för centrumprojektet genomfördes regelbundna informations- och dialoginsatser med de aktörer som påverkats av centrumprojektet. Ett annat exempel är dialogen kring intresset för att åter starta nattvandringen i Orsa. Resultatet blev att den återupptogs under 2014.

Alla kvicksilverarmaturer, även i fastigheter, ska vara utbytta före 2015

◆ **Målet är delvis uppfyllt**

Eftersom hälften av de kvarvarande kvicksilverarmaturerna byttes ut, ansågs målet vara delvis uppfyllt.

Utskottet ska aktivt medverka i arbetet med översiktsplanen

● **Mål uppfyllt**

Arbetet med kommunens översiktsplan sker under ledning av stadsbyggnadsförvaltningen. Representer från fritids- och servicekontoret fanns med i arbetsgruppen 2014.

Trygga skolvägar

● **Mål uppfyllt**

Genom centrumprojektet blev skolvägen till såväl högstadiet som Kyrkbyskolan betydligt tryggare. Det finns i dag bra och tydligt markerade gång- och cykelmöjligheter genom centrum.

Park- och rekreationsområden i närområdet

◆ **Målet är delvis uppfyllt**

Elljusspåret på Berget utökades i samarbete med skidklubben med en extra slinga. Målet ansågs vara delvis uppfyllt då andra aktiviteter inte slutfördes under året.

Ändrad bashastighet inom tätbebyggt område

● **Mål ej uppfyllt**

Intentionerna i kommunens hastighetsplan är ännu inte genomförda, därför anses målet inte vara uppfyllt. Omskyltning av nya hastighetsgränser inom tätbebyggt område kommer att genomföras under våren 2015.

Ökad trafiksäkerhet längs vägar inom kommunen oavsett väghållare

● Mål uppfyllt

Arbetet med centrumprojektet utmynnade i ökad trafiksäkerhet längs med Järnvägsgatans sträckning. För övrigt arbetade kommunen för trafiksäkerheten med andra väghållare genom att bredda korsningar och fartdämpande åtgärder. Orsa kommun förde en dialog med Trafikverket gällande åtgärder på flera vägar. Avslutningsvis satte kommunen upp, i samarbete med Inlandsbanan AB, ett stängsel mot järnvägsområdet som en trafiksäkerhetsåtgärd.

Hållbara måltider

● Mål uppfyllt

Andelen ekologiska mejerivaror uppgick till 66,9 procent. Totalt för året uppgick ekologiska varor till 30,2 procent. Det finns ett nationellt mål att kommunerna ska nå upp till en andel av 25 procent ekologiska varor.

	Mått	Utfall	Mål
●	Öka andelen ekologiska produkter, %	30,2	25

Fastighetsunderhåll

● Mål uppfyllt

För de stora fastighetsobjekten i kommunens ägo: ishallen, ridhuset och Skattungbyns skola, genomförs regelbundet underhåll enligt fasta rutiner. Åtgärder som genomfördes under 2014 var till exempel byte av tak, tilläggsisolering samt byte av en del fasta inventarier.

Kommunens gator ska beläggas för att behålla värdet på dem

◆ Målet är delvis uppfyllt

I samband med vägombyggnader blev större partier åtgärdade. Gator i olika miljöer hade olika beläggningsintervaller.

	Mått	Utfall	Mål
◆	Antal meter av kommunens vägnät som upprustas eller beläggas med nytt ytlager ska öka successivt	1 000	1 200

Skapa en flerårig investeringsplan

● Mål uppfyllt

En detaljerad investeringsplan finns för 2015 och en översiktlig finns fram till 2017.

Personalredovisning

Under 2014 utökades verksamheten med ett hem för vård eller boende (HVB-hem), som riktas till ensamkommande flyktingbarn. En boende- och integrationschef, en administratör och nio handledare rekryterades. Integrationsenheten med befintlig personal, som tidigare hört till barn- och utbildningsförvaltningen flyttades under hösten till fritids- och serviceutskottet. Kompetensförsörjningen behöver planeras inför kommande pensionsavgångar så att kvaliteten säkerställs.

Framtiden

En bred och övergripande diskussion om kopplingen mellan krav, förväntningar och tillgängliga resurser är nödvändig för att öka kvalitets- och resurseffektiviteten.

Oroligheter i omvärlden ökar trycket att ta emot fler flyktingar i Orsa. Här ska kommunen fokusera på alla möjligheter som ett ökat mottagande skapar. Andra utmaningar är att stimulera Orsas invånare till en i högre grad aktiv och hälsofrämjande fritid, skapa ett ännu vackrare och mer attraktivt Orsa, bygga och erbjuda företag och invånare en modern och tillgänglig infrastruktur. Andra exempel på utmaningar är att producera näringsriktig kost av god kvalitet så att barn och ungdomar i skolan kan utvecklas samt att äldre inom vård och omsorg får en bättre livskvalitet.

Driftredovisning för kommunstyrelsens verksamheter

Kommunstyrelsen

(tkr)	2014			2013	2012
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Verksamhet					
Politisk verksamhet	4 456	5 423	967	7 365	6 477
varav Medel till KS* förfogande	1 633	2 265	632	3 890	3 412
Näringslivsåtgärder	2 620	3 124	504	2 916	3 291
Turism	2 232	2 075	-157	1 991	2 200
Folkhälsa	47	50	3	60	57
Räddningstjänst	5 195	5 310	116	5 316	4 841
Arbetsmarknadsåtgärder	73	75	2		
Affärsverksamhet	-97	1 093	1 190	-1 077	893
Kollektivtrafik	5 024	3 013	-2 011	2 944	2 437
Centrala stödfunktioner	19 697	18 303	-1 394	17 377	19 055
varav kommunstyrelsen	143	147	4	148	329
varav kommunledning	1 626	2 008	382	1 441	1 729
varav kommunkansli	6 243	4 176	-2 067	4 205	3 975
varav ekonomikontor	4 000	3 794	-206	3 747	3 623
varav personalkontor	2 536	2 445	-91	2 253	2 634
varav lönekontor	1 373	1 400	27	1 192	1 374
varav IT-enhet	3 776	4 334	558	4 391	5 391
Föreningsbidrag	547	560	13	644	523
Summa	39 796	39 027	-769	37 536	39 774
Budgetavvikelse				1 223	-1 440

* Kommunstyrelsens

Kulturutskottet

(tkr)	2014			2013	2012
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Verksamhet					
Bidrag studieorganisationer	300	300	0	300	310
Administration kulturverksamhet	1 815	1 940	125	1 698	1 715
Allmän kulturverksamhet	164	215	51	190	206
Bildarkiv	12	40	28	44	23
Kultur för seniorer	122	100	-22	135	0
Kultur i skolan	127	130	3	100	130
Administration bibliotek	3 463	2 859	-604	2 860	3 026
Vuxenmedia	329	330	1	335	331
Barnmedia	171	171	0	171	171
Skolbibliotek	70	70	0	70	70
Summa	6 572	6 154	-418	5 903	5 981
Budgetavvikelse				150	97

Fritids- och serviceutskottet

(tkr)	2014			2013	2012
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Verksamhet					
Fritids- och servicekontor	1 763	2 103	340	1 623	1 441
Gator och vägar	7 531	7 575	44	7 652	7 459
Parker och lekplatser	1 668	1 823	155	1 724	1 672
Fritid	7 957	7 880	-78	7 687	7 949
Turism	160	152	-8	151	120
Flygplats	69	20	-49	102	181
Ungdomens hus	2 163	2 114	-49	1 103	1 326
Fastighetsförvaltning	363	289	-74	191	2 248
Vatten och avlopp	612	610	-2	608	1 042
Kostenhet	2 153	1 823	-330	2 127	602
Integrationsenheten	-61		61		
Summa	24 377	24 389	12	22 967	24 041
Budgetavvikelse				484	-252

Investeringar

De största investeringarna inom kommunen under året var centrumprojektet, utvecklingen av Styversbackenområdet för villatomter samt stadsnätet.

Kommentar till ekonomisk redovisning

Kommunstyrelsens verksamheter visade tillsammans ett negativt resultat på cirka 1,2 mkr.

Den politiska verksamheten hade ett plusresultat i jämförelse med budget. Orsakerna var färre bidrag till evenemang, reglering av kostnader för gemensam upphandling samt överskott på verksamheten Medel till KS förfogande. Näringslivskontorets resultat landade på 0,5 mkr. Det berodde dels på lägre personalkostnader, då den fasta bemanningen blev något lägre än beräknat samt att vissa planerade utvecklingsprojekt försenades på grund av externa orsaker. Verksamheten skog och mark redovisade ett överskott på cirka 1,2 mkr med anledning av vinst i samband med försäljning av mark. Kollektivtrafiken lämnade ett ganska stort underskott, cirka 2 mkr. Omläggningen av linjerna och upplägget för kollektivtrafiken hösten 2014 förändrade kostnadsbilden. De centrala stödfunktionerna består av kommunkansli, växel och vaktmästeri, ekonomi, personal, löneservice samt IS/IT-enhet. Kostnaderna för vaktmästeri och växel blev lägre än budget på grund av lägre personalkostnader och inköp, vilket

gav ett överskott på cirka 0,4 mkr. Kommunkansliets kostnader för avveckling av personal låg cirka 2 mkr över budget. Kostnader för semesteruttag samt vikarier var orsaken till ekonomikontorets underskott. Personalkontoret visade en negativ avvikelse mot budget. Det berodde på att de fackliga kostnaderna ökade på grund av fackens deltagande vid många rekryteringar, samt att samverkan sker ända ned på enhetsnivå för att öka delaktigheten. IS/IT-enheten visade ett positivt resultat. Det berodde främst på osäkerheter i samband med budgetarbetet och oklarheter kring behovet av ram. Kulturutskottets verksamheter lämnade ett negativt resultat i jämförelse med budget. Resultatet berodde på kostnader i samband förseningen av flytt av bibliotek till kulturhus, samt inköp och lägre intäkter.

Fritids- och serviceutskottet lämnade ett litet överskott. Alla planerade investeringar genomfördes inte, vilket gjorde att kapitalkostnaderna blev lägre än budget. Kommunens anläggningar inom fritidsverksamheten behövde ett omfattande underhåll och service, med ett mindre underskott som följd. Ungdomens hus hade ökade kostnader på grund av eftermiddagsverksamheten som startade under året, samt personalförstärkning som berodde på oro bland besökarna. Inom kostenheten gav ökade livsmedelskostnader ett underskott, bland annat på grund av ökad andel KRAV-märkta* och ekologiska varor i kombination med högre priser.

*KRAV betyder Kontrollföreningen för Alternativ Odling

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för förskolor, familjedaghem, skolbarnomsorg, grundskola, särvtux, eftergymnasiala utbildningar, musikskola och integrationsenhet (under första delen av året, integrationsenheten flyttades därefter över till fritids- och serviceutskottet).

Ordförande Gunilla Elings-Friberg (S)

1:e vice ordförande Håkan Yngström (C)

Förvaltningen arbetade i huvudsak med att få en budget i balans, införande av verksamhetsplan avseende för- och grundskolan samt en plan för systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan. Detta arbete kommer att vara långsiktigt och fortsätta under flera år framöver. Satsningen på PISA, ett Sveriges Kommuner och Landstingsprojekt (SKL-projekt) för matematikutveckling, hjälpte barn- och utbildningsförvaltningen att identifiera utvecklingsområden. För att få likartad undervisning i alla kommunens skolor skapades tvärgrupper inom de olika ämnena. Grupperna diskuterar bland annat bedömning och metoder.

Scandinavian College of Travel & Tourism (SCoTT:s) utbildning inom samtliga kurser uppskattades av yrkesbranscherna, eleverna och arbetsmarknaden. En stor andel av de elever som genomgått någon av SCoTT:s utbildningar får jobb. Tyvärr beslutade myndigheten för Yrkeshögskolan att inte tilldela Orsa och SCoTT några nya utbildningar under 2014. Nya ansökningar gjordes inför 2015, i början av 2015 kom dock beslutet att även dessa avslogs. Det är ett hårt slag för skolan, personalen, eleverna och branscherna.

Analys av nuläge

Ett stort arbete lades ner på att hitta nya arbetsätt och lösningar. Insatserna gjorde att verksamheten uppfyllde kraven för att anpassa verksamheten till given budgetram. Det återstår att hitta lösningar för de skolor som fortfarande går med underskott i sina verksamheter. Införandet av det systematiska kvalitetsarbetet startade genom analys av nationella

prov. Detta kommer att leda till åtgärder och uppföljning under 2015.

Måluppfyllelse

Varje individ som arbetar inom Orsas barn- och utbildningssektor tar ansvar även för morgondagens barn genom att förhålla sig till de tilldelade resurserna

◆ Målet är delvis uppfyllt

Målet med att ta ansvar för ekonomin uppfylldes till stor del. Två av grundskolans enheter hade svårt att hålla sig till de tilldelade resurserna, medan de övriga verksamheterna klarade måluppfyllelsen. Gymnasienämnden genererade däremot ett större underskott än beräknat. Även kostnaderna för skolskjutsar ökade oförutsett under innevarande budgetår, en viss del av dessa kostnader belastade kommunstyrelsens verksamheter. Tyvärr blev kostnaderna per betygspoäng fortsatt höga.

Alla som går ut grundskolan i Orsa är nöjda med sin insats och har förutsättningar att välja sin framtid

◆ Målet är delvis uppfyllt

För att nå högre måluppfyllelse infördes en ny läroplattform i grundskolan, Schoolsoft. Under 2015 får elever och vårdnadshavare tillgång till bland annat pedagogiska planeringar, ämnesmatriser, provschema och bedömningsmatriser på ett lättöverskådligt sätt. Förvaltningen arbetade vidare med betyg och bedömning i form av fortbildningskonferens för samtliga lärare.

	Mått	Utfall	Mål
●	Personal i förskola, antal barn per heltidspersonal (närvarande), st	3,7	3,7
●	Andel som uppnått kunskapskraven i alla ämnen – åk 6, %	76,1	100
●	Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen, %	67,9	100
◆	Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till ekonomi-, humanistiska och samhällsvetarprogrammet, %	69,6	75
◆	Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till estetiska programmet, %	73,2	75
◆	Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, %	76,8	90
◆	Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till naturvetar- och teknikprogrammet,%	73,2	75

Alla medarbetare inom barn- och utbildningssektorn i Orsa är medvetna om sitt eget höga värde och är stolta över att bidra till skolans goda resultat och märkbara arbetsglädje.

◆ **Målet är delvis uppfyllt**

Ledarskapsutvecklingen som påbörjades för rektorer och förskolechefer bör fortsätta under 2015. Var och en genomförde en enkät bland sina medarbetare

för att identifiera styrkor och brister i ledarskapet. De gjorde även en egen plan för utveckling av det egna ledarskapet under hösten.

En del i detta var att aktivt delta i det kvalitetsarbete som inleddes. Samsyn och tydlighet är andra områden som behöver utvecklas för att nå detta mål. Ansvaret ligger på varje medarbetare.

	Mått	Utfall	Mål
◆	Andel behöriga lärare, %	86,58	100

Driftsredovisning

Verksamhet	2014			2013	2012
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Verksamhet					
Barn- och utbildningsnämnd	391	480	89	423	389
Administration	3 617	4 032	415	3 427	3 545
Musikskola	3 289	3 233	-56	2 800	3 021
Förskola	26 252	26 613	361	26 561	27 302
Grundskola och fritids	69 981	71 077	1 096	72 681	71 588
Grundsärskola	2 397	1 900	-497	1 930	2 186
Gymnasieskola	39 946	36 516	-3 430	38 200	33 034
Gymnasiesärskola			0	31	1 673
Vuxenutbildning	1		-1	25	1 501
Svenska för invandrare (SFI)			0	0	755
Turismutbildning (SCoTT)	101	995	894	-6	750
Ej fördelade medel	532	1 550	1 018	609	119
Summa utbildningsverksamhet	146 507	146 395	-112	146 683	145 863
Integrationsenheten			0	17	33
Projekt			0	25	-20
Summa totalt	146 507	146 395	-112	146 724	145 876
Budgetavvikelse				-4 170	-5 196

Investeringar

De viktigaste investeringarna gjordes inom IT-området. En åldrad park av datorer byttes ut för både lärare och elever efter en kartläggning som förvaltningschefen gjorde. Grundskolan bytte lärplattform under hösten. Under 2014 påbörjades ett arbete med solskydd på fritidshem och förskolor efter föreläggande från miljö och hälsa. Digerbergets skola bytte ut samtliga matsalsmöbler eftersom inte alla elever fick plats i matsalen.

Kommentar till ekonomisk redovisning

Sammanlagt lämnade barn- och utbildningsnämnden ett mindre underskott. Däremot varierade resultaten i verksamheterna. Förskolan lämnade ett överskott, vilket till största delen berodde på en otillsatt tjänst som förskolechef. Inom grundskolan hade de mindre enheterna svårt att få ekonomin i balans. De lite större enheterna har lättare att samordna sina resurser, medan de mindre har en skörare situation där förändringar och behov får stora genomslag på ekonomin. Gymnasiet kostade cirka 3,4 miljoner mer än budgeterat, vilket behöver ses över under 2015. SCoTT lämnade ett överskott, motsvarande det tilläggsanslag de fick. De arbetade mer kostnadseffektivt, samtidigt som de hade lägre kostnader på grund av färre elever. Administrationen

lämnade ett överskott, vilket behövdes för att kompensera underskotten på andra verksamheter, exempelvis gymnasiet.

Personalredovisning

Under året anställdes tre nya rektorer, varav två påbörjade sina anställningar och den tredje börjar i april 2015. Två förskolechefer samt en chef för elevhälsan anställdes. Grundskolan hade stora bekymmer med att få behöriga sökande till de lärartjänster som är vakanta. Under året gjordes en kartläggning av behörigheter och förvaltningen står inför nya utmaningar utifrån de nya krav på behörighet som träder i kraft under våren 2015. Förra året fick två lärare uppdraget att vara förstelärare och i år har ytterligare sex lärare fått samma slags uppdrag.

Framtiden

Kvalitetsarbetet kommer att vara prioriterat på alla nivåer under kommande år. Hög prioritet är också att fortsätta arbetet med samordning av resurser mellan enheterna. Olika metoder och arbetssätt behöver tas fram för att ytterligare effektivisera och höja kvaliteten på verksamheten, både inom för- och grundskolan. En annat viktigt utvecklingsområde är ledarskapet i klassrummet.

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för att ge stöd och hjälp till enskilda individer som på grund av fysiska, psykiska och/eller sociala orsaker har behov av detta.

Ordförande Hans Sternbro (S)

1:e vice ordförande Anne-Marie Fröjdh (C)

Socialnämnden fortsatte att arbeta med kvalitetsledningssystemet och uppföljning av de aktiviteter som varje enhet tog fram för att nå målen för 2014 och 2015. Inom handikappomsorgen togs en plan fram som visar dagens och framtida behov. Utifrån den planen öppnas en servicebostad för personer med funktionsnedsättningar under 2015. Åtgärden kommer inledningsvis att påverka kommunens ekonomiska resultat negativt men får en positiv effekt på sikt genom det statliga utjämningsystemet. De som beviljas bostad med särskilt stöd och service blir fler och ökningen fortsätter. Arbetet med hemmaplanslösningar pågick, vilket gav ett positivt resultat inom barn och ungdom där kommunen hade låga placeringskostnader trots många anmälningar under 2014. Medarbetarna inom missbruk i Mora och Orsa föreslog en utveckling av insatserna på hemmaplan. Detta utvecklingsarbete inleds under 2015. Individer behöver snabbare komma från försörjningsstöd till arbetsmarknadsenheten och en bedömning av arbetsförmågan kan vara nödvändig för rätt insatser. Nya och tydliga riktlinjer samt en delegationsordning för försörjningsstödet beslutades under hösten. Stödet till första linjens chefer förstärktes med handledning och nya stödfunktioner.

Analys av nuläge

Socialtjänsten har haft och kommer att ha många utmaningar framöver. Verksamheterna påverkas av hur samhället i stort utvecklas, vilket märktes under året. En stor andel missbrukare, fler som begår brott och fler människor som mår psykiskt sämre gör att

belastningen på socialtjänsten ökar. Idag är det dessutom stor konkurrens om arbetskraften nationellt, vilket gör det svårt att hitta utbildade och erfarna medarbetare till socialnämndens verksamheter. Arbetsmiljön, möjligheterna till utveckling, öppenhet och tydlig styrning påverkar Orsa kommuns attraktionskraft som arbetsgivare. Därför är det viktigt att tillsammans med medarbetarna arbeta för att förbättra situationen. Larmkedjan i ordinärt boende säkerställdes och de analoga larmen ska bytas ut under 2015. Framtida prioriteringar är att arbeta vidare med resultatstyrning så att budgeten används på rätt sätt samt att fortsätta kvalitetsarbetet och följa upp genomförda insatser. Tack vare ett gott arbete från medarbetarna fick socialnämnden ett bra ekonomiskt resultat 2014, vilket skapar bra förutsättningar inför 2015.

Måluppfyllelse

Medborgare inom äldreomsorgen ska vara delaktiga i sina insatser

◆ Målet är delvis uppfyllt

Socialnämnden behöver utveckla innehåll och kvalitet på genomförandeplanerna, samt bli bättre på att följa upp dem kontinuerligt. Genomförandeplaner ska göras tillsammans med den enskilde utifrån olika önskemål, vilket skapar en bra förutsättning för att öka måluppfyllnaden. Värdegrundsledarna utbildar sina kollegor i värdegrundsarbetet, kopplat till värdighetsgarantier för delaktighet och medbestämmande.

	Mått	Utfall	Mål
●	Andel av brukarna som har en aktuell genomförandeplan som INTE är äldre än 6 månader, %	70,5	100
◆	Andel nöjda brukare i ordinärt boende (helhet), %	88	90
●	Andel trygga i särskilt boende, %	84	75
●	Andel trygga i ordinärt boende, %	76	55
◆	Andel nöjda brukare i särskilt boende (helhet), %	70	85

Medborgare inom verksamheterna för personer med funktionsnedsättning ska få ökad meningsfullhet utifrån personens egna önskemål

● Mål ej uppfyllt

Idag finns ett begränsat utbud av dagliga aktiviteter, vilket kommer att ses över under 2015.

	Mått	Utfall	Mål
●	Andel boende som erbjuds en individuellt anpassad daglig aktivitet utanför bostaden, %	0	50
●	Antal brukare inom daglig verksamhet har gått till öppen arbetsmarknad under föregående år, st	2	10

Medborgare som är aktuella inom individ- och familjeomsorgen/ arbetsmarknadsenheten ska få möjlighet att klara sig på egen hand

◆ Målet är delvis uppfyllt

Barn och ungdom arbetar med hemmaplanslösningar för att minska externa placeringar. Detta sker genom ett utökat resursteam samt att andra insatser prövas i större utsträckning. Lösningarna kräver mer personal, men är bättre både för den enskilde och för verksamheten. Inom missbruk togs ett nytt avtal fram med Mora kommun. Det gäller öppenvården

som kommer att erbjuda fler alternativ till behandling enligt de nationella riktlinjerna. Samordnad beroendevård startade under hösten med socialtjänsten, psykiatrin och vårdcentralen där man tillsammans arbetar med vuxna som har missbruksproblem. Personer som söker försörjningsstöd ska snabbare gå över till arbetsmarknadsenheten, vilken gör en prövning av arbetsförmågan för rätt insatser. Detta kommer att leda till mer långsiktiga lösningar för den enskilde. Nya riktlinjer och ändrad delegationsordning gällande försörjningsstödet togs fram och beslutades, vilket ska följas upp under 2015.

	Mått	Utfall	Mål
◆	Andelen ej återaktualiserade ungdomar 13–20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, %	70	80
◆	Andelen ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21–64 år ett år efter avslutad utredning eller insats, %	71	80
●	Andelen ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutad utredning eller insats, %	58	80
●	Medelvärde inskrivningstid arbetsmarknadsenheten, dagar	171	180

Förvaltningens medel ska fördelas utifrån medborgarnas behov

● Mål uppfyllt

Budgetarbetet inför 2015 utgick från behoven i verksamheterna på ett tydligare sätt. Att ekonomiskt beräkna vad mål och aktiviteter kostar är viktigt, eftersom satsningar och utveckling ibland innebär andra prioriteringar. Socialnämnden är styrd av lagar, där enskilda har rätt till vissa insatser som kan bli mer eller mindre kostnadskrävande. I de fallen fördelas alltid medel utifrån behov eftersom insatserna är behovsstyrda.

Våra verksamheter ska arbeta enhetligt och långsiktigt inom respektive verksamhetsområde

◆ Målet är delvis uppfyllt

Genom kvalitetsledningssystemet blev det lättare att arbeta mer enhetligt och långsiktigt. Under 2014–2015 pågår ett arbete tillsammans med cheferna för att tydliggöra uppdrag och ansvar. Det är viktigt för varje medarbetare att veta vilka uppdrag var och en har samt vilket ansvar man förväntas ta. Det underlättar för medarbetarna om ledningen är tydlig. Aktiviteterna i verksamhetsplanerna nådde alla medarbetare. Dessa aktiviteter behöver följas upp, vilket är en utmaning. Det kommer att ta tid att få en stor förvaltning att arbeta enhetligt och långsiktigt.

Driftredovisning

Verksamhet	2014			2013	2012
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Socialnämnd	339	460	121	490	639
Administration	12 980	13 869	888	13 529	12 952
Färdtjänst	1 205	1 500	295	1 509	1 354
Äldreomsorg	77 149	74 996	-2 153	74 486	70 699
Psykiatri	2 307	2 460	153	2 271	2 125
Särskilda omsorgen och LSS*	15 676	16 575	899	14 855	14 102
Individ- och familjeomsorg	4 698	4 405	-293	5 378	5 745
Insatser vuxna	2 649	2 160	-489	2 448	2 721
Insatser barn och ungdom	3 535	4 954	1 419	5 050	5 346
Ekonomiskt bistånd	8 206	6 675	-1 531	8 797	7 900
Familjerätt och familjerådgivning	531	605	75	735	665
Arbetsmarknadsåtgärder	3 744	4 506	762	3 867	4 175
Ej fördelade medel	0	130	130	0	0
Summa verksamhet	133 018	133 294	276	133 414	128 422
Projekt	-13		13	-179	-51
Summa totalt	133 005	133 294	289	133 235	128 372
Budgetavvikelse				-2 554	588

* Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Investeringar

Investeringar under 2014 var inköp av bil och släpvagn till arbetsmarknadsenheten (AME), möbler och madrasser. Socialnämnden var mycket restriktiv med tanke på det ekonomiska läget.

Kommentar till ekonomisk redovisning

Socialnämnden visade ett överskott på cirka 300 tkr för 2014 trots omställningskostnader på cirka 1,2 miljoner i december. Personalkostnader blev högre än budget. Brist på vikarier och hög sjukfrånvaro var några av orsakerna till de höga kostnaderna. Här behöver planering och ledning av arbetet bli bättre. Hemtjänsten bytte lokal, vilket gav lägre hyreskostnader. Inom lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ökade behoven, vilket inte var känt när ramarna lades. Individ- och familjeomsorgen visade överskott för placeringar inom barn och ungdom, men fick ett underskott för försörjningsstödet och placering vuxen. Åtgärder pågår för att arbeta på hemmaplan och mer långsiktigt, även på vuxensidan. Under året arbetade socialförvaltningen mer aktivt för uppföljning av aktiviteter och resultat inom hela socialtjänsten, vilket kommer att fortsätta under 2015. Resultatet blev bra, alla medarbetare bidrog genom ett gott arbete.

Personalredovisning

Det saknades vikarier inom äldre- och handikappomsorgen, vilket gjorde att ordinarie personal behövde arbeta mer och ibland på övertid. En bättre planering och ledning behövs för att detta ska undvikas. Under början av 2015 inrättas en resurspool för högre personaleffektivitet, minskad sjukfrånvaro och lägre övertidskostnader. Inom individ- och familjeomsorgen anställdes ytterligare en handläggare som täcker upp vid frånvaro. Extern bemanning behövdes inte, vilket är bra för både ekonomin och medarbetarna samt för verksamheten.

Framtiden

Ledning, styrning, kvalitetssäkring och förbättringar inom verksamheterna är viktigt. Kvalitetsledningssystemet behövs för struktur och systematik. Inför framtiden är det viktigt med rätt insatser vid rätt tid till den enskilde. Lika viktigt är att följa upp arbetet så att resurser används på bästa sätt. För att träffa rätt i tid behövs samverkan med andra, framför allt inom skolan och landstinget som är viktiga samarbetsparter. Rekrytering och personalplanering ska bli bättre, där kommunen måste ligga steget före. Medarbetarna ska kunna känna stolthet över verksamheterna. Det är även viktigt att alla kan bidra för att nå målen och följa de lagar och avtal som styr socialtjänsten.

Miljönämnden

Miljönämnden är gemensam för Mora och Orsa kommuner och är tillsyns- och kontrollmyndighet för miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen och till viss del smittskyddslagen. Miljökontoret har ansvaret för att lagarna efterlevs. Kontoret har även ansvaret för naturvården i kommunen.

Ordförande Hans Nahlbom (S), Orsa

1:e vice ordförande Christina Bröms (C), Mora

Kontroll och tillsyn utfördes delvis enligt miljökontorets planer. Inom livsmedelskontrollen och hälsoskyddstillsynen gjordes många inspektioner och projekt. Vad gäller miljötillsynen genomfördes nästan allt enligt plan. Anledningen till att miljökontoret inte nådde ända fram, var att många fler ärenden än tidigare år kom in, vilket inte låg inom planeringen.

Inom naturvården genomfördes en hel del projekt, bland annat biologisk återställning av flottade älvar samt utvidgning och nybildning av naturreservat. Kalkningsverksamheten genomfördes som planerat och miljökontoret klarade de kemiska målen i sjöarna och vattendragen.

Kvalitetsarbetet förbättrades för att öka rätts-säkerheten i handläggningen. Miljökontoret arbetade med information och rådgivning till verksamhetsutövare och medborgare samt med riktade informationsinsatser.

Analys av nuläge

Eftersom planeringen till stor del genomfördes som den skulle, var 2014 ett bra år. Detta goda resultat ska nu upprätthållas. Planeringen av 2015 års verksamhet är klar och arbetet fortsätter med den tillsyn och kontroll som verksamhetsutövarna betalar för. De miljö- och livsmedelsobjekt som inte hanns med under 2014 kommer att prioriteras i 2015 års verksamhet.

Miljökontoret fortsätter att prioritera arbetet med information. Syftet är att ge tydlig, enkel och aktuell information till allmänhet och verksamhetsutövare. Ett annat syfte är att synliggöra och öka förståelsen för miljökontorets roll och arbete.

Måluppfyllelse

Vi ska förbättra dialogen samt arbeta för ökad trivsel, öppenhet och respekt mellan förvaltningarna och kommunala bolag i kommunerna

● **Mål uppfyllt**

Miljönämnden deltog i många olika sammanhang för att öka samverkan med de olika förvaltningarna. Genom att träffa förvaltningarna kan dialogen, respekten och förståelsen för varandras roller förbättras. Målet uppfylldes.

Vi ska bedriva natur- och vattenvårdsarbete så att värdefulla natur- och kulturmiljöer identifieras, värnas, vårdas och visas

● **Mål uppfyllt**

Kalkningsverksamheten fungerade bra under året trots problem med driftsövervakningssystemet. Arbetet med biologisk återställning är på gång, med både fysiskt arbete och flera tillståndprocesser. Inom naturvården genomfördes skötsel och tillsyn av reservaten som planerats. Därmed uppfylldes målet.

Vi ska bedriva tillsyn för att säkerställa en god och hälsosam miljö i bostäder, skolor, förskolor, hygien- och offentliga lokaler

● Mål uppfyllt

Under året startade och genomfördes ett flertal projekt inom hälsoskyddstillsynen, bland annat Smycken i detaljhandeln, UV-strålning i förskolemiljö, Matsvinn på skolor, Märkning av hårvårdsprodukter samt Inomhusmiljö på skolor. De flesta projekt genomfördes som planerat och tillsammans med ett bra tillsynsår inom hälsoskyddet anses målet vara uppfyllt.

	Mått	Utfall	Mål
●	Antal verksamheter som fått minst ett planerat tillsynsbesök enligt tillsynsplanen, st	60	60

Vi ska bedriva kontroll för att de livsmedel som produceras, säljs och på andra sätt hanteras i kommunen ska vara säkra

● Mål uppfyllt

Trots personalbrist under året utfördes i stort sett samtliga planerade kontroller. Flera olika projekt inom livsmedelskontrollen genomfördes, vilka planeras att fortsätta även under 2015. Miljökontoret hade en bra struktur på planeringen och företagen fick kontroll för de avgifter de betalade. Livsmedelskontrollen uppnådde målen.

	Mått	Utfall	Mål
●	Andel verksamheter som fått minst en planerad kontroll enligt tillsynsplanen, %	94,5	90

Vi ska bedriva tillsyn för att minska spridning från verksamheter som ger oönskade miljö- och hälsostörande ämnen till luft, mark och vatten

◆ Målet är delvis uppfyllt

Alla verksamheter hann inte inspekteras enligt planering. Det kan bero på ökat antal inkommande remisser samt en del andra inkommande, oplanerade ärenden – till exempel rivningsärenden.

Miljökontoret genomförde dock planerade projekt och gjorde många inspektioner under året. Målet blev delvis uppnått.

	Mått	Utfall	Mål
◆	Antal verksamheter som fått minst ett planerat tillsynsbesök enligt tillsynsplanen, st	91	120

Budget i balans

● Mål uppfyllt

Miljökontoret lämnade ett positivt resultat på årsbasis. Det berodde till största delen på lägre personalkostnader än budgeterat. Personalbristen medförde dock att inte allt som planerats kunde genomföras. Målet uppnåddes.

Vi kännetecknas av gott bemötande, saklighet, tydlighet och snabbhet samt ger bra service och information till allmänhet och verksamhetsutövare

● Mål uppfyllt

Under året arbetade miljökontoret extra mycket med information och rådgivning till verksamhetsutövare och medborgare. Mycket tid och resurser lades på att hålla hemsidan uppdaterad. Enligt servicemätningen under 2014 var kontoret bra på att i god tid svara på e-post och telefon samt ge bra information med ett trevligt bemötande. Kvalitetsarbete utförs ständigt för en rättssäker handläggning. Miljökontoret anser att målet är uppnått.

	Mått	Utfall	Mål
●	Andel svar via e-post inom två arbetsdagar, %	100	80
◆	Andel verksamheter som fått en första kontroll inom sex månader från det de startades, %	92	100
●	Andel sökande som anmält eller ansökt till miljökontoret och som kontoret skickat bekräftelse till inom tio arbetsdagar, %	100	100

Driftredovisning

Verksamhet	Utfall	2014		2013 Utfall	2012 Utfall
		Budget	Avvikelse		
Miljönämnd	67	84	17	67	68
Administration miljö och hälsa	765	863	98	735	762
Livsmedel	2	40	38	69	50
Miljötillsyn	152	179	26	140	80
Kalkning	131	112	-19	118	121
Naturvård	235	212	-23	265	234
Energirådgivning	42	15	-27		
Summa	1 394	1 505	111	1 394	1 314
Budgetavvikelse				67	113

Kommentar till ekonomisk redovisning

Miljökontoret redovisade ett positivt resultat på 111 tkr. Detta överskott berodde till största delen på lägre personalkostnader inom livsmedel och inom administration än budgeterat. Med hjälp av vikarier kom miljökontoret ikapp med en del arbete. Inom livsmedel flyttades dock en del kontrolltid fram till 2015.

Personalredovisning

Miljökontoret hade en del sjukskrivningar inom administrationen och livsmedel. En vikarie inom administrationen anställdes och kontoret hade ett kortare vikariat på livsmedel. En miljöinspektör på halvtid anställdes. Det gjordes för att bättre hinna med planerad miljötillsyn. Att rekrytera ny personal och att lära upp de nyanställda är en process som tar mycket tid i anspråk.

Framtiden

En utmaning är att få en väl fungerande tillsynsverksamhet. Eftersom kontoret under de senaste åren inte varit fullt bemannat, är det svårt att hinna utföra all planerad tillsyn och kontroll. 2013 sågs taxor och avgifter över för att kunna utöka personalstyrkan. Målet är att på sikt vara tio årsarbetare som arbetar med livsmedels- och miljöbalkstillsyn. I dagsläget fattas det en halv årsarbetare.

Arbetet styrs av lagar och förordningar. En utmaning är att vara välinformerad och utbildad inom alla nya lagar som hela tiden stiftas. Det ställer krav på att inspektörerna hela tiden har möjlighet till kompetensutveckling.

Under flera år har miljönämnden rapporterat aktiviteter inom livsmedelskontrollen till Livsmedelsverket, som i sin tur rapporterar vidare till EU. Inom miljötillsynen börjar EU att ställa krav på åiterrapportering av miljötillsynen. Statliga verk och EU ställer numera högre krav på miljönämnden som tillsynsmyndighet. Det innebär att det måste finnas en fungerande internkontroll och ett bra system för uppföljning av tillsynsverksamheten.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden är kommunens organ för tillsyn över byggverksamheten i kommunen samt ansvarar för den fysiska planeringen på uppdrag av kommunstyrelsen.

Ordförande Lennart Rosell (S)

1:e vice ordförande Bo Lindblad (C)

Planarbetet under 2014 fortsatte för att ta fram en ny översiktsplan. Detaljplanearbetet bestod av att ta fram och slutföra en ny plan för bostäder på Råtjärnsberget i Grönklitt. Karttjänster fortsatte att utvecklas. Bygglovsenheten vidareutvecklade sina arbetsrutiner. En stor del av utvecklingsarbetet under 2014 bestod av att förbereda införandet av ett nytt ärendehanteringssystem. Årets bostadsanpassningsärenden genererade ett överskott på förvaltningens budget. Antalet byggärenden under 2014 var 171, vilket innebar en minskning från 2013 då antalet ärenden var 187. Antalet bostadsanpassningsärenden ökade från 45 till 50.

Analys av nuläge

Översiktsplanearbetet slutfördes inte under 2014 och kommer därför att fortsätta. Planenheten kommer att avsluta arbetet med ny plan för bostäder på Råtjärnsberget i Grönklitt under början av 2015. Kommande detaljplanearbete fortsätter med planläggning av Styversbacken. Förvaltningens nya ärendehanteringssystem beräknas gå i skarp drift under 2015. Införandet kommer att ta mycket resurser från förvaltningen och blir ett prioriterat arbete under nästkommande år.

Måluppfyllelse

Aktuell översiktsplan

◆ Målet är delvis uppfyllt

Arbetet med översiktsplanen kommer att fortsätta under 2015 och 2016. Strukturen är klar och arbetet fortgår. Landsbygdsutveckling i strandnära områden (LIS) är den tematiska fråga som kommit längst.

Kontinuerlig tillsyn av kommunala och andra offentliga lekplatser

◆ Målet är delvis uppfyllt

Kommunens lekplatser är inspekterade, intyg om detta har inkommit. Målet är därmed delvis uppnått.

Pröva rätten till bostadsanpassningsbidrag för personer med funktionsnedsättning på ett rättssäkert sätt

● Mål uppfyllt

Inga ärenden överprövades under 2014. 50 ansökningar för bostadsanpassning inkom under 2014.

Planlägga för enbostadshus

◆ Målet är delvis uppfyllt

Stadsbyggnadsförvaltningen deltog under perioden i genomförandearbetet för Styversbacken etapp 1. Även förberedelser för planarbete till etapp 2 påbörjades. Förvaltningen fortsatte att arbeta med ett utvecklat dialogarbete för att förbättra möjligheter till delaktighet och inflytande i samhällsplaneringen. Kompletterande samrådsmöten genomfördes i planarbete för Råtjärnsberget. Skälet var att säkerställa ett bra dialogarbete och möjligheter till delaktighet för berörda sakägare.

	Mått	Utfall	Mål
◆	Andel detaljplaner för lägenheter i enbostadshus, %	75	100

Planlägga för flerfamiljshus

◆ Målet är delvis uppfyllt

Arbetet med planprogram för flerfamiljshus i centrum på Storgatan kommer att inkluderas i arbetet med ny översiktsplan.

Tjänstegaranti för bygglov

◆ Målet är delvis uppfyllt

Målet blev delvis uppnått, då andelen bygglovsärenden som handlades inom tio veckor är 94 procent.

	Mått	Utfall	Mål
◆	Andel bygglov som kunnat handläggas på max tio veckor, alternativt 10+10 veckor där förlängningsbeslut fattats, %	94	100

Se till att det finns detaljplaner för bostäder och verksamheter

● Mål uppfyllt

Planlagd mark finns för både verksamheter och bostäder. Inga nya planer för bostäder och verksamheter antogs under 2014.

Tydliga och väl underbyggda beslut

◆ Målet är delvis uppfyllt

Fattade beslut ska vara tydliga och väl underbyggda. Som mått används antal överprövningar som går nämndens väg. Av totalt fyra ärenden har ett ärende har gått nämnden emot. Överprövande myndighet delade nämndens uppfattning i tre ärenden.

	Mått	Utfall	Mål
◆	Andel överprövningar i procent där besluten går nämndens väg, %	75	100

Driftredovisning

Verksamhet	2014			2013	2012
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Byggnadsnämnden	96	156	60	122	109
Stadsbyggnad administration	1 069	1 125	56	1 327	2 291
Bygglov	427	499	72	206	-795
Planer	423	165	-258	188	-76
Kartor			0		132
Översiktsplan	172	485	313	575	188
Karta, Mät, GIS*	921	946	25	719	331
Bostadsanpassning	267	713	446	869	828
Summa	3 375	4 089	714	4 006	3 008
Budgetavvikelse				121	919

* Geografiskt informationssystem

Kommentar till ekonomisk redovisning

Verksamheten lämnade ett överskott på 714 tkr. Bostadsanpassningen hade få utbetalda ärenden samt en återförd avsättning på 170 tkr från föregående år; sammantaget ett överskott på 446 tkr för perioden. Statsbidrag beviljades för arbete med landsbygdsutveckling i strandnära områden, vilket gjorde att de budgeterade medlen inte behövdes användas. Övriga kostnader för översiktsplanarbetet var något lägre än beräknat, sammantaget ett överskott på 313 tkr.

Personalredovisning

Ny byggnadsinspektör anställdes i juli för att ersätta en avslutad anställning.

Framtiden

En stor utmaning för förvaltningen är övergången till det nya ärendehanteringssystemet Public 360, vilket går i skarp drift i mars 2015. Kompetensförsörjningen behöver planeras med tanke på kommande pensionsavgångar.

Sammanställd redovisning

Sammanställd redovisning omfattar kommunen, Orsabostäder AB inklusive Orsa Lokaler AB samt Orsa Vatten & Avfall AB inklusive kommunens andel av NODAVA. Dessa bolag ägs till 100 procent av kommunen. Sammanställd redovisning skall visa det totala åtagandet som kommunen har samt ge en grund för analyser och ökade möjligheter till styrning av kommunens verksamhet oavsett om denna bedrivs i förvaltnings- eller bolagsform.

Orsa Vatten & Avfall AB äger och förvaltar Orsas anläggningar för vatten, avlopp och avfall. Driften av dessa sköts i det gemensamma bolaget NODAVA AB. NODAVA ägs gemensamt av Mora, Orsa och Älvdalens kommuners respektive ägarbolag för VA-anläggningar.

Merparten av kommunens lokaler är överförda till Orsa Lokaler AB.

I den sammanställda redovisningen ingår inte Oreälvens Kraft AB. Oreälvens Kraft AB ägs till 35 procent av kommunen och 65 procent av Fortum Kraft AB. Bolagets struktur är att Orsa kommun står för 35 procent av bolagets kostnader och får 35 procent av producerad kraft som bolaget framställer. Kraften säljer kommunen i sin tur till Fortum. Kostnaden och intäkten konteras i kommunens redovisning under finansförvaltningen.

Stiftelsen Rovdjurscentrum Grönklitt och Designtorg Trä bildades under 2007. Kommunen är stiftare tillsammans med Grönklittsgruppen AB. Stiftelsens uppgift är att ansvara för drift och innehåll i byggnaden Rovdjurscentrum och Designtorg Trä. Stiftelsen konsolideras inte.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att det egna kapital som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Interna kostnader/intäkter och interna skuld- och fordringsposter har eliminerats. Vid upprättandet av den sammanställda redovisningen har kommunens redovisningsprinciper varit vägledande.

Årets resultat för 2014 blev 7 144 tkr (9 713 tkr år 2013). I den sammanställda redovisningen ingår Orsa kommun, Orsabostäder AB med dotterbolaget Orsa Lokaler AB samt Orsa Vatten & Avfall AB inklusive kommunens andel av NODAVA.

Orsabostäder AB & Orsa Lokaler AB

Orsabostäder AB är ett allmännyttigt bostadsföretag och har som verksamhet att inom Orsa kommun förvärva, bebygga, äga, avyttra och förvalta fastigheter eller tomträtter med bostäder, affärslägenheter och där tillhörande kollektiva anordningar. Orsa Lokaler AB är ett helägt dotterbolag vars verksamhet är fastighetsförvaltning och uthyrning av industrilokaler i Orsa.

Ordförande Hans-Göran Olsson (S)

1:e vice ordförande Bernt Westerhagen (C)

Orsabostäder

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Bolaget antog en ny bolagsordning utifrån de nya bestämmelserna i kommunallagen, vilket innebär att verksamheten ska bedrivas efter affärsmässiga principer. Orsabostäder ska tillhandahålla ett varierat utbud av bostäder av god kvalitet som attraherar olika typer av hyresgäster. Kvarteret Måsen är ett projekt med hög kvalitet i strandnära område som ska locka boende med högt ställda krav. Under 2014 påbörjades markarbetet för projektet. Bolagsordningen ändrades så att aktiekapitalet ska vara lägst 9 mkr och högst 35 mkr. Bolaget erhöll under 2014 20 mkr från Orsa kommun för nya aktier, vilka registrerades hos bolagsverket elfte februari 2015.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Förslag på ett nytt ägardirektiv som utgår från den nya bolagsordningen togs fram och ska behandlas av kommunfullmäktige samt årsstämma.

Fler vakanser är att räkna med då den kvalificerade yrkesutbildningen på Scandinavian College of Travel & Tourism (SCoTT) fick avslag angående fortsatta utbildningar till hösten 2015.

I övrigt fortsätter strategin att lyfta nuvarande bostadsbestånd kvalitetsmässigt samt inriktningen mot kostnadsbesparingar för framtida drift.

Nyckeltal Orsabostäder AB

	2014	2013
Omsättning (tkr)	42 114	42 056
Resultat efter finansnetto (tkr)	7 178	4 591
Balansomslutning (tkr)	146 505	123 272
Soliditet (%)	32,1	17,4
Kassalikviditet (%)	267,3	77,3
Eget kapital inklusive del av obeskattade reserver	47 091	21 566

Orsa Lokaler

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under året revs fastigheten Bilen 1 och marken såldes till Orsa kommun. Ytterligare en fastighet såldes med en förlust på cirka 20 tkr. Under 2013 gjorde miljökontoret en utredning angående eventuella miljöbelastningar på en fastighet. Orsa Lokaler gjorde inga markprover för att bekräfta detta under 2014.

Bolaget har en förlusttäckningsgaranti från Orsa kommun som ska täcka förlusterna på fastigheter som köpts in efter politiska beslut. Föregående år fick bolaget 1 500 tkr i förlusttäckning, vilket medförde att dessa fastigheter genererade ett överskott på cirka 150 tkr. Under 2014 debiterade bolaget Orsa kommun 1 500 tkr i preliminär förlusttäckning på dessa fastigheter. Det beslutades att 1,2 mkr av förlusttäckningen skulle återbetalas. Orsa lokaler bidrog även med en hyressänkning på 450 tkr för minskad verksamhet på SCoTT. Det gjordes under en period på grund av ovisshet om skolans framtid.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Orsa kommun kommer under 2015 att samla kulturförvaltningen i ett och samma hus, vilket medför att bolaget kommer att investera cirka 3,3 mkr i Kulturhuset. Under 2014 beslutade Orsa kommun om uttag av borgensavgift på 0,3 procent, vilket medför att bolagets finansiella kostnader kommer att öka under 2015. Även hyresförlusterna befaras öka under 2015 och 2016 på grund av att flera hyresgäster på Orsa Träcentrum lade ner verksamheten, samt att SCoTT fick avslag på fortsatta utbildningar.

Nyckeltal Orsa Lokaler AB

	2014	2013
Omsättning (tkr)	37 909	36 797
Resultat efter finansnetto	1 941	3 240
Balansomslutning (tkr)	194 575	194 902
Soliditet (%)	3,8	3,1
Kassalikviditet (%)	92,3	84,6
Eget kapital inklusive del av obeskattade reserver	7 448	6 012

NODAVA AB & Orsa Vatten och Avfall AB

Norra Dalarnas Vatten och Avfalls AB, NODAVA AB, ägs gemensamt av Älvdalens, Mora och Orsa kommuner. Genom ett Uppdrags- och Samarbetsavtal med de tre kommunerna sköter bolaget VA- och avfalls verksamheten i kommunerna. Ordförandeskapet i styrelsen är rullande och just nu har Orsa ordförandeklubban. Orsa Vatten och Avfall AB äger och förvaltar Orsa kommuns vatten- och avloppsanläggningar samt avfallsanläggningar. Bolaget ägs till 100 procent av Orsa kommun.

NODAVA AB

Ordförande Karin Bohlin
1:e vice ordförande Daniel Nyström

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under 2014 gjordes ett omfattande arbete med riskanalys i de tre ägarbolagen. Berörd personal från NODAVA deltog i det arbetet. Personalen var engagerad i ägarkommunernas arbete med VA-planläggning, där arbetet syftar till att ta fram politiska styrdokument. Arbetet kommer att fortgå under 2015.

Två nya system köptes in under 2014. Ett system ska användas för att hantera den tekniska VA-verksamheten, vilken ska vara heltäckande för hantering av information som rör ledningsnätet och därtill sammanhängande uppgifter. Det andra systemet är ett nytt ekonomisystem som tas i drift under 2015.

En processkartläggning i bolaget startade under 2013 och fortsatte under året. Nästa steg blir att ta fram rutiner och arbetsbeskrivningar med syfte att tydliggöra ansvar och befogenheter.

Nyckeltal NODAVA AB

	2014	2013
Omsättning (tkr)	51 258	49 865
Resultat efter finansnetto	0	9
Balansomslutning (tkr)	12 637	12 927
Soliditet (%)	11,5	11,3
Kassalikviditet (%)	105,4	106,5
Eget kapital inklusive del av obeskattade reserver	1 459	1 465

Orsa Vatten och Avfall AB

Ordförande Karin Bohlin
1:e vice ordförande Jimmy Olsson

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Kommunfullmäktige beslutade i januari att höja aktiekapitalet i Orsa Vatten och Avfall AB från 2 mkr till 8 mkr. Beloppet betalades ut under februari.

Under 2014 var Orsa Vatten och Avfall AB engagerade i etapp 1 och etapp 2 avseende ombyggnaden av Järnväggsgatan. Etapp 1 avslutades under 2014, etapp 2 avslutas under våren 2015. Totalt investerades 3,6 mkr i etapp 1 och vid utgången av 2014 hade 3,5 mkr investerats i etapp 2.

Ombyggnad av vatten och avlopp (VA) på Strandellvägen genomfördes till en kostnad av 1,6 mkr. För den fortsatta utbyggnaden av VA på Styversbacken uppgår investeringskostnaden till 1,5 mkr. För att säkerställa vattenförsörjningen i Grönklitt pågår en investering i en ny vattentäkt.

Sommaren 2014 påbörjades en ombyggnad av Orsas återvinningscentral (ÅVC) med syfte att anpassa den för mottagande av flera fraktioner, samt för att förhindra olyckor. Investeringen beräknades till 10 mkr. Vid utgången av 2014 hade 7,7 mkr upparbetats. Investeringen beräknas vara klar våren 2015.

Orsa Vatten och Avfall lånade i december 12 mkr för att finansiera investeringarna. Upplåningen skedde med kommunal borgen.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Bolaget tecknade ett exploateringsavtal med Grönklittsgruppen angående utbyggnad av VA för 35 fastigheter i Råtjärnsberget i Grönklitt.

Styrelsen i Orsa Vatten och Avfall AB antog nya avfallsföreskrifter för Orsa kommun. Föreskrifterna ska fastställas av kommunfullmäktige.

Nyckeltal Orsa Vatten och Avfall AB

	2014	2013
Omsättning (tkr)	25 345	24 785
Resultat efter finansnetto (tkr)	-124	-119
Balansomslutning (tkr)	99 436	83 627
Soliditet (%)	9,6	4,4
Kassalikviditet (%)	35,9	27,7
Eget kapital inklusive del av obeskattade reserver	9 595	3 726

Resultaträkning för Orsabostäder AB inklusive intern handel

(tkr)	2014	2013
Verksamhetens intäkter	42 151	47 061
Verksamhetens kostnader	-27 162	-35 327
Avskrivningar	-4 211	-4 051
Verksamhetens nettokostnader	10 778	7 683
Finansiella intäkter	39	615
Finansiella kostnader	-3 639	-3 707
Resultat efter finansnetto	7 178	4 591
Bokslutsdispositioner	-323	257
Skatt	-1 583	-2 004
Årets resultat	5 272	2 844

Resultaträkning för Orsa Vatten och Avfall AB inklusive intern handel

(tkr)	2014	2013
Verksamhetens intäkter	25 345	24 785
Verksamhetens kostnader	-20 728	-20 446
Avskrivningar	-2 984	-2 851
Verksamhetens nettokostnader	1 633	1 488
Finansiella intäkter	7	8
Finansiella kostnader	-1 764	-1 615
Resultat efter finansnetto	-124	-119
Bokslutsdispositioner	-34	-15
Skatt		
Årets resultat	-158	-134

Resultaträkning för Orsa Lokaler AB inklusive intern handel

(tkr)	2014	2013
Verksamhetens intäkter	38 606	38 512
Verksamhetens kostnader	-26 179	-26 466
Avskrivningar	-5 779	-4 074
Verksamhetens nettokostnader	6 648	7 972
Finansiella intäkter	20	68
Finansiella kostnader	-4 727	-4 800
Resultat efter finansnetto	1 941	3 240
Bokslutsdispositioner	-871	
Skatt	-314	
Årets resultat	756	3 240

Resultaträkning för NODAVA AB inklusive intern handel

(tkr)	2014	2013
Verksamhetens intäkter	51 258	49 865
Verksamhetens kostnader	-51 152	-49 774
Avskrivningar	-119	-111
Verksamhetens nettokostnader	-13	-20
Finansiella intäkter	14	31
Finansiella kostnader	-1	-2
Resultat efter finansnetto	0	9
Bokslutsdispositioner	10	
Skatt	-9	-8
Årets resultat	1	1

Driftredovisning 2014 Orsa kommun

(tkr)	2014					2013	
	Utfall Intäkter	Utfall Kostnader	Budget Intäkter	Budget Kostnader	Avvikelse Netto	Utfall Netto	Utfall Netto
Revision	0	-541	0	-660	119	-541	-328
Kommunfullmäktige	729	-2 148	220	-1 792	153	-1 419	-1 256
Kommunstyrelsen	8 449	-48 245	5 511	-44 538	-769	-39 796	-37 536
Kulturutskottet	345	-6 917	379	-6 533	-418	-6 572	-5 903
Fritids- och serviceutskottet	35 173	-59 550	27 617	-52 006	12	-24 377	-22 967
Barn- och utbildningsnämnden	19 865	-166 372	17 898	-164 293	-112	-146 507	-146 724
Socialnämnden	29 934	-162 939	24 347	-157 640	288	-133 005	-133 235
Miljönämnden	9 383	-10 777	9 700	-11 205	111	-1 394	-1 394
Byggnadsnämnden	946	-4 321	817	-4 906	714	-3 375	-4 006
Summa styrelse/ nämnder	104 824	-461 810	86 489	-443 573	99	-356 986	-353 349
Finansiering	442 421	-85 200	443 836	-83 247	-3 369	357 221	357 209
Summa	547 245	-547 010	530 325	-526 820	-3 270	235	3 861

Kommentar: Tilläggsanslag på 495 tkr har tilldelats SCoTT, Barn- och utbildningsnämnden, för att täcka beräknat underskott med anledning av att SCoTT fått avslag från Myndigheten för yrkeshögskolan på sin ansökan om utbildningar

Investeringsredovisning 2014 Orsa kommun

(tkr)	2014					2013	
	Anslag	Ombudget- terat	Tilläggs- anslag	Totalt anslag	Utfall	Avvikelse	Utfall
Kommunfullmäktige				0	0	0	0
Kommunstyrelsen	4 000	1 150		5 150	3 258	1 892	4 347
Fritids- och serviceutskottet	22 420	4 125		26 545	24 816	1 729	8 497
Barn- och utbildningsnämnden	1 500			1 500	723	777	471
Socialnämnden	700	112		812	528	284	416
Miljönämnden				0	0	0	0
Byggnadsnämnden				0	0	0	0
Exploateringsfastighet		2 500		2 500	3 018	-518	336
Summa	28 620	7 887	0	36 507	32 343	4 164	14 067

Kommentar:

2014-12-31 pågick följande större projekt

	Totalt anslag	Upparb utgift
Stadsnät	7 401	13 730
Järnvägsgatan	29 250	18 279
Upprustning Centrum		7 809
Exploatering Lisselhed	18 360	3 828

Resultaträkning

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2014	2013	2014	2013
Verksamhetens intäkter	1	84 265	85 334	154 671	159 467
Verksamhetens kostnader	2	-445 566	-433 509	-483 904	-479 492
Avskrivningar	3	-6 900	-7 106	-19 829	-18 033
Verksamhetens nettokostnader		-368 201	-355 281	-349 062	-338 058
Skatteintäkter	4	251 081	244 413	251 081	244 413
Generella statsbidrag och utjämning	5	115 916	113 131	115 916	113 131
Finansiella intäkter	6	1 816	3 324	1 825	3 751
Finansiella kostnader	7	-377	-1 726	-10 445	-11 573
Resultat före skatt	8	235	3 860	9 315	11 663
Skatt		0	0	-2 171	-1 950
Årets resultat		235	3 860	7 144	9 713

Förändrade redovisningsprinciper

Från och med räkenskapsåret 2014 upprättas årsredovisningarna i dotterbolagen med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning (K3).

Olika redovisningsprinciper har alltså tillämpats för de de år som presenteras för koncernen.

Jämförelsetalen har inte omräknats och det finns därmed brister i jämförbarheten mellan åren.

För Orsa Vatten och Avfall koncernen har inte övergången medfört några väsentliga resultateffekter.

För Orsabostäderkoncernen har följande ändringar av redovisningsprinciper påverkat bolaget:

- Fastigheter har uppdelats i komponenter som skrivs av individuellt efter beräknad kvarvarande livslängd.

- Reparationer och underhåll som har en livslängd mer än 10 år har aktiverats och skrivs av löpande.

Effekter av ändrade redovisningsprinciper:	2014
Avskrivningar	-1 593
Aktivering av reparationer	5 958
Summa	4 365

Noter till resultaträkningen

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	4 564	3 420	74 236	70 833
Taxor och avgifter	16 624	16 099	16 624	16 099
Hyror och arrenden	9 171	8 864	9 171	8 864
Bidrag	45 369	48 017	45 438	48 147
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	7 032	6 637	7 032	6 637
Exploateringsintäkter	1 500	2 255	1 500	2 255
Realisationsvinster	5	42	20	5 015
Övriga intäkter	0	0	650	1 617
Summa	84 265	85 334	154 671	159 467
2 Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-223 408	-213 810	-251 800	-241 131
Pensionskostnader	-24 331	-20 400	-25 822	-22 141
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-1 552	-1 545	-1 552	-1 545
Bränsle, energi och vatten	-2 395	-2 157	-2 395	-2 157
Köp av huvudverksamhet	-93 973	-97 246	-93 973	-97 246
Lokal- och markhyror	-38 927	-37 854	-38 927	-37 854
Lämnade bidrag	-18 710	-20 389	-18 710	-20 389
Fastighetskostnader	-2 745	-2 182	-2 745	-2 182
Övriga kostnader	-39 525	-37 926	-47 980	-54 847
Summa	-445 566	-433 509	-483 904	-479 492
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal (alla, oavsett löptid)				
<i>Avgifter</i>				
- med förfall inom 1 år	1 700	1 882	1 700	1 882
- med förfall inom 1–5 år	991	1 682	991	1 682
- med förfall senare än 5 år	0	0	0	0
Summa	2 691	3 563	2 691	3 563
3 Avskrivningar				
Beloppen utgörs av planenliga avskrivningar. Avskrivningarna beräknas på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde. Den procentuella avskrivningen per år uppgår till Imateriella anläggningstillgångar 20 %, Inventarier 10–33 %, Byggnader 1–10 %.				
Årets avskrivningar	-6 900	-7 106	-19 829	-18 033

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
4 Skatteintäkter				
Egna skatteintäkter	251 081	244 413	251 081	244 413
<i>Preliminära skattebetalningar</i>	251 779	245 913	251 779	245 913
<i>Prognos för slutavräkning</i>	- 698	- 1 500	- 698	- 1 500
<i>Differens slutlig taxering och redovisad skatteintäkt</i>	0	0	0	0
Summa	251 081	244 413	251 081	244 413
5 Generella statsbidrag och utjämning				
Kommunalekonomisk utjämning	108 959	105 685	108 959	105 685
LSS-utjämning	-7 853	-6 987	-7 853	-6 987
Kommunal fastighetsavgift	14 810	14 433	14 810	14 433
Summa	115 916	113 131	115 916	113 131
6 Finansiella intäkter				
Utdelning aktier	4	50	4	50
Ränteintäkter bank	1 183	1 472	1 192	1 472
Oreälvens kraft	150	171	150	171
Orsa Lokaler AB ränta på revers	0	106	0	0
Övriga ränteintäkter	69	61	69	62
Återföring nedkrivning av finansiella omsättningstillgångar	0	1 265	0	1 265
Övriga finansiella intäkter	410	199	410	731
Summa	1 816	3 324	1 825	3 751
7 Finansiella kostnader				
Räntor på lån	- 101	- 142	- 10 163	- 9 990
Övriga räntekostnader	0	0	0	0
Bankavgifter	-63	-40	-63	-40
Dröjsmålsräntor	-1	-1	-1	-1
Ränta på pensionsmedel	-212	-420	-212	-420
Diskonteringsränta pensionsmedel	0	-1 115	0	-1 115
Övriga finansiella kostnader	-0	-8	-7	-7
Summa	-377	-1 726	-10 445	-11 573
8 Avstämning mot kommunallagens balanskrav				
Årets resultat enligt resultaträkningen	235	3 860		
Samtliga realisationsvinster	-5	-41		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	230	3 820		
Medel till pensionsreserv	0	-3 820		
Diskonteringsränta pensionsmedel inkl löneskatt	0	1 385		
Årets balanskravsresultat	230	1 385		
<i>Öronmärkt för pensioner år 2005–2013</i>	27 496	27 496		
Totalt öronmärkt för pensioner	27 496	27 496		
Balanskravsunderskott från tidigare år	0	0		
Summa	230	1 385		
Balanskravsresultat att reglera	0	0		

Balansräkning

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram	1	0	0	804	764
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2	90 780	68 371	455 771	434 025
Maskiner och inventarier	3	14 554	14 457	21 120	21 393
Pågående nyanläggning	4	0	0	22 908	0
Finansiella anläggningstillgångar	5	49 884	24 161	10 962	11 928
Summa anläggningstillgångar		155 218	106 989	511 565	468 110
Omsättningstillgångar					
Varulager		0	0	532	821
Exploateringsfastigheter	6	6 753	4 174	6 753	4 174
Fordringar	7	44 403	44 481	40 848	41 141
Kortfristiga placeringar	8	42 659	62 899	42 659	62 899
Kassa och bank	9	50 749	42 534	52 832	44 168
Summa omsättningstillgångar		144 564	154 088	143 624	153 203
SUMMA TILLGÅNGAR		299 782	261 077	655 189	621 313
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		155 499	151 638	165 914	156 201
Årets resultat		235	3 861	7 144	9 713
Varav öronmärkt för pensioner		0	3 861	0	3 861
Summa eget kapital		155 734	155 499	173 058	166 914
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	10	20 883	18 893	21 670	19 763
Uppskjutna skatteskulder	11	0	0	2 651	820
Summa avsättningar		20 883	18 893	24 321	20 583
Skulder					
Långfristiga skulder	12	12 624	6 225	352 724	340 150
Kortfristiga skulder	13	110 541	80 459	105 086	94 666
Summa skulder		123 165	86 685	457 810	434 816
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		299 782	261 077	655 189	621 313
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
Uttagna fastighetsinteckningar		400	400	36 018	40 020
Avgår: Panter i eget förvar		-400	-400	-400	-400
Ansvarsförbindelser	14				
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna		172 496	184 299	172 496	184 299
Övriga ansvarsförbindelser		361 934	354 820	22 121	21 721
Summa panter och ansvarsförbindelser		534 430	539 119	230 235	245 640

Noter till balansräkningen

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
1 Dataprogram				
Avskrivningstid 5 år				
Anskaffningsvärde	0	0	1 154	1 050
Årets anskaffning	0	0	188	104
<i>Ackumulerat anskaffningsvärde</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1 342</i>	<i>1 154</i>
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	0	0	390	249
Årets avskrivningar	0	0	148	141
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>538</i>	<i>390</i>
Bokfört värde	0	0	804	764
2 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Avskrivningstid 10–100 år				
Anskaffningsvärde	128 987	117 311	549 422	518 244
Årets anskaffning	25 893	11 676	38 070	35 992
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Anskaffningsvärde på årets avyttringar	– 103	0	– 902	– 4 814
Anskaffningsvärde på årets korrigeringar	50	0	50	0
Omklassificering pågående nyanläggning	0	0	– 619	0
<i>Ackumulerat anskaffningsvärde</i>	<i>154 827</i>	<i>128 987</i>	<i>586 021</i>	<i>549 422</i>
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	60 616	57 417	115 397	104 974
Årets avskrivningar	3 475	3 200	14 940	12 853
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Ackumulerade avskrivningar på årets avyttring	– 44	0	– 87	– 2 430
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>	<i>64 047</i>	<i>60 616</i>	<i>130 250</i>	<i>115 397</i>
Bokfört värde	90 780	68 371	455 771	434 025
Fördelning av bokfört värde				
Mark	570	0	570	0
Verksamhetsfastigheter	11 254	10 734	376 815	376 388
Publika fastigheter	71 572	51 425	71 572	51 425
Fastigheter för annan verksamhet	7 384	6 212	7 384	6 212
Summa	90 780	68 371	455 771	434 025
3 Maskiner och inventarier				
Avskrivningstid 3–10 år				
Anskaffningsvärde	64 941	69 809	77 317	80 405
Årets anskaffning	3 665	2 055	4 713	4 272
Årets nedskrivningar	– 135	0	– 135	0
Anskaffningsvärde på årets avyttringar	– 59	0	– 160	– 437
Anskaffningsvärde på årets korrigeringar	– 51	– 6 923	– 51	– 6 923
<i>Ackumulerat anskaffningsvärde</i>	<i>68 361</i>	<i>64 941</i>	<i>81 684</i>	<i>77 317</i>
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	50 484	52 899	55 923	57 534
Årets avskrivningar	3 425	3 906	4 741	5 039
Årets nedskrivningar	– 89	0	– 89	0
Ackumulerade avskrivningar på årets avyttringar	– 13	0	– 13	– 328
Ackumulerade avskrivningar på årets korrigeringar	0	– 6 322	2	– 6 322
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>	<i>53 807</i>	<i>50 484</i>	<i>60 564</i>	<i>55 923</i>
Bokfört värde	14 554	14 457	21 120	21 393

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Fördelning av bokfört värde:				
Maskiner	1 962	1 960	1 962	1 960
Inventarier	7 597	7 849	14 358	14 785
Bilar och transportmedel	3 396	3 720	3 396	3 720
Konst	441	246	246	246
Övriga maskiner och inventarier	1 158	683	1 158	683
Summa	14 554	14 457	21 120	21 393
4 Pågående nyanläggning				
Årets anskaffningar	0	0	22 289	0
Omklassificering	0	0	619	0
Summa	0	0	22 908	0
5 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier				
Orsabostäder AB	35 393	15 393	–	–
Orsa Vatten & Avfall AB	8 000	2 000	–	–
Oreälvens Kraft AB	18	18	18	18
Siljan Turism AB	334	334	334	334
Inlandsbanan AB	170	170	170	170
Dalhalla Förvaltning AB	94	94	94	94
Diverse övriga aktier	25	25	68	68
<i>Summa</i>	<i>44 033</i>	<i>18 033</i>	<i>684</i>	<i>684</i>
Andelar				
Inlandsbanekommunerna ek för	30	30	30	30
Grevinnan	51	51	51	51
Kommuninvest	281	281	281	281
Övriga andelar	25	25	25	25
<i>Summa</i>	<i>386</i>	<i>386</i>	<i>386</i>	<i>386</i>
Utlämnat lån till Oreälvens kraft	4 172	4 448	4 172	4 448
Kommuninvest förlagslån	1 000	1 000	1 000	1 000
Långsiktig fordran Region Dalarna	293	293	293	293
Övriga långfristiga fordringar	0	0	4 427	5 117
<i>Summa</i>	<i>5 465</i>	<i>5 741</i>	<i>9 892</i>	<i>10 858</i>
Summa	49 884	24 161	10 962	11 928
Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser inbetalt andelskapital. Kommuninvest ekonomisk förening har därefter beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 74 tkr för Orsa kommun. Orsa kommuns totala andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2014-12-31 till 281 tkr.				
6 Exploateringsfastigheter				
Exploateringsfastigheter	6 753	4 174	6 753	4 174
Summa	6 753	4 174	6 753	4 174

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
7 Fordringar				
Barnomsorgsavgifter	80	200	80	200
Äldreomsorgsavgifter	314	815	314	815
Allmändebitering	2 297	4 076	2 297	4 076
Betalningar vid årsskiftet	-1	-1 318	-1	-1 318
Värdereglering osäkra kundfordringar	-41	-39	-41	-39
Förutbetalda kostnader	16 180	8 671	10 509	8 671
Upplupna intäkter	8 320	6 308	8 647	7 047
Fordringar hos staten	11 732	12 635	11 732	12 635
Upplupna skatteintäkter	0	1 612	0	1 612
Mervärdesskatt	4 400	2 516	5 760	2 516
Diverse kortfristiga fordringar	1 122	9 006	1 551	4 927
Summa	44 403	44 481	40 848	41 141
8 Kortfristiga placeringar				
Aktier Grönklittsgruppen AB	12 649	12 649	12 649	12 649
Kortfristig placering	30 010	50 250	30 010	50 250
Summa	42 659	62 899	42 659	62 899
9 Kassa och bank				
Kontantkassa	15	49	55	53
Växelkassor	5	4	5	4
Koncernvalutakonto Nordea	22 019	37 157	49 465	41 269
Nordea	0	0	1 229	1 120
SHB	320	351	634	361
Swedbank	694	611	694	611
JAK Medlemsbank	250	250	750	750
Koncernvalutakonto Orsabostäder AB	19 842	4 157	-	-
Koncernvalutakonto Orsa Lokaler	8 425	6 534	-	-
Koncernvalutakonto Orsa Vatten & Avfall AB	-821	-6 579	-	-
Summa	50 749	42 534	52 832	44 168
10 Avsättningar för pensioner				
Aktualiseringsgrad 95 %				
Specifikation per förmån exklusive ÖK-SAP				
Pensionsbehållning	2 043	2 134	2 043	2 134
Förmånsbestämd ålderspension	9 827	8 531	9 827	8 531
Pension till efterlevande	506	338	506	338
PA-KL pensioner	2 990	3 175	2 990	3 175
Löneskatt	3 729	3 441	3 729	3 441
Summa	19 095	17 619	19 095	17 619
Specifikation per förmån ÖK-SAP				
Särskilda avtalspensioner	1 095	681	1 095	681
Löneskatt	266	165	266	165
Summa	1 361	846	1 361	846

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Avsättning för pensionsförmåner intjänade fr o m 1998 exklusive ÖK-SAP				
Ingående avsättning inklusive löneskatt	17 619	15 829	17 619	15 829
Utbetalningar	-649	-585	-649	-585
Finansiell uppräknig, ränta och basbelopp	201	345	201	345
Nyintjänande under året	1 415	465	1 415	465
Sänkning av diskonteringsränta	0	1 108	0	1 108
Övrigt	220	107	220	107
Årets förändring av löneskatt, 24,26 %	289	350	289	350
Summa	19 095	17 619	19 095	17 619
Avsättning för pensionsförmåner intjänade fr o m 1998 ÖK-SAP				
Ingående avsättning inklusive löneskatt	846	117	846	117
Utbetalningar	-767	-424	-767	-424
Finansiell uppräknig, ränta och basbelopp	12	8	12	8
Arbetstagare som pensionerats	1 287	1 010	1 287	1 010
Sänkning av diskonteringsränta	0	7	0	7
Övrigt	-117	-15	-117	-15
Årets förändring av löneskatt, 24,26 %	100	143	100	143
Summa	1 361	846	1 361	846
Diverse pensionslösningar inklusive löneskatt	0	77	787	947
Pensionsskuld förtroendevalda inklusive löneskatt	427	351	427	351
Summa	20 883	18 893	21 670	19 763
11 Uppskjutna skatteskulder				
Temporära skillnader föreligger i de fall tillgångars eller skulders redovisade respektive skattemässiga värden är olika. Temporära skillnader avseende följande poster har resulterat i följande uppskjutna skattefordringar och -skulder.				
Fordran för kostnad avdragsgill kommande år	0	0	-150	-62
Skuld temporär skillnad byggnader	0	0	1 732	85
Skuld obeskattade reserver	0	0	1 069	797
Summa	0	0	2 651	820
12 Långfristiga skulder				
Kommuninvest (ränta 1,86 %–2,06 %)	0	5 800	0	5 800
Skulder till kreditinstitut koncern Orsa Vatten	-	-	75 000	63 000
Skulder till kreditinstitut koncern Orsabostäder	-	-	265 100	271 115
Kortfristig del av långfristig skuld	0	-5 800	0	-5 990
Skuld gatukostnadsersättning	7 000	5 000	7 000	5 000
Skuld anläggnings-/anslutningsavgifter	1 921	1 170	1 921	1 170
Skuld investeringsbidrag	4 213	55	4 213	55
Akkumulerad upplösning investeringsbidrag	-510	0	-510	0
Summa	12 624	6 225	352 724	340 150
13 Kortfristiga skulder				

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014-12-31	2013-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Leverantörsskulder	28 737	15 787	35 588	24 579
Pensionsskuld, individuell del	7 839	7 216	7 839	7 592
Semester- och ferielöneskuld	13 827	13 303	15 065	14 300
Löner timanställda december	2 042	2 181	2 042	2 181
Övriga upplupna kostnader	18 299	16 421	23 600	22 418
Förutbetalda intäkter	5 341	5 433	12 362	10 162
Förutbetalda skatteintäkter	2 363	0	2 363	0
Källskatt och löneavdrag	3 739	3 520	4 212	3 985
Momsskuld	0	0	618	640
Kortfristig del av långfristig skuld, lån amorteras november 2014	0	5 800	0	5 990
Koncernvalutakonto koncernföretag	28 267	10 691	–	–
Diverse kortfristiga skulder	87	107	1 397	2 819
Summa kortfristiga skulder	110 541	80 459	105 086	94 666
14 Ansvarförbindelser				
Pensioner intjänade t o m 1997-12-31				
Ingående pensionsskuld	184 299	178 588	184 299	178 588
Utbetalningar	–8 068	–7 529	–8 068	–7 529
Finansiell uppräknig, ränta och basbelopp	1 483	4 400	1 483	4 400
Aktualisering	–1 347	–1 698	–1 347	–1 698
Sänkning av diskonteringsränta	0	11 095	0	11 095
Övrigt	–1 566	–1 672	–1 566	–1 672
Årets förändring av löneskatt, 24,26 %	–2 305	1 115	–2 305	1 115
<i>Summa</i>	<i>172 496</i>	<i>184 299</i>	<i>172 496</i>	<i>184 299</i>
Borgen för kommunens företag	340 100	333 340	–	–
Borgen för småhus och bostadsrätter	16 496	17 062	16 496	17 062
Övriga borgensförbindelser	5 338	4 418	5 625	4 659
<i>Summa</i>	<i>361 934</i>	<i>354 820</i>	<i>22 121</i>	<i>21 721</i>
Summa	534 430	539 119	194 617	206 020

Orsa kommun har i mars 1995 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 274 kommuner som per 2014-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Orsa kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2014-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 299 065 476 978 kronor och totala tillgångar till 290 729 650 160 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 350 585 219 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 340 597 347 kronor.

Kassaflödesrapport

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2014	2013	2014	2013
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		235	3 861	7 144	9 713
Justering för ej likviditetspåverkande poster	1	8 531	9 295	23 104	22 057
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		<i>8 766</i>	<i>13 156</i>	<i>30 248</i>	<i>31 770</i>
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		78	30 572	293	15 063
Ökning/minskning varulager		0	0	289	86
Ökning/minskning kortfristiga skulder		30 080	-35 132	10 420	-32 051
Ökning/minskning exploateringsfastigheter	2	-2 579	-91	-2 579	-91
Ökning/minskning kortfristiga placeringar	3	20 240	-1 515	20 240	-1 515
Kassaflöde från den löpande verksamheten		56 585	6 990	58 911	13 262
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	4	-29 557	-13 732	-65 260	-40 368
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	5	6 910	6 225	6 910	6 225
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	6	0	0	962	2 493
Investering i finansiella tillgångar	7	-26 000	0	0	0
Försäljning av finansiella tillgångar	8	0	0	0	1 298
Nedskrivning av finansiella tillgångar	9	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-48 647	-7 507	-57 388	-30 352
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	10	0	0	12 000	23 000
Amortering av skuld	11	-5 800	0	-11 625	-7 190
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	12	277	212	966	967
Kortfristig del av långsiktigt lån	13	5 800	-5 800	5 800	-5 800
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		277	-5 588	7 141	10 977
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Likvida medel vid årets början		42 534	48 639	44 168	50 281
Likvida medel vid årets slut		50 749	42 534	52 832	44 168

Noter till kassaflödesrapport

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
1 Ej likviditetspåverkande poster				
Av- och nedskrivningar	7 004	7 106	19 829	18 033
Avsatt till pensioner	1 727	1 065	1 643	1 044
Ränta på pensionsavsättning (inklusive löneskatt)	264	522	264	522
Korrigerig och utrangering av diverse anläggningstillgångar	46	602	47	602
Upplösning av investeringsbidrag	-510	0	-510	0
Förändring av uppskjuten skatt	0	0	1 831	1 856
Summa	8 531	9 295	23 104	22 057
2 Exploateringsfastigheter				
Försäljning av exploateringsfastigheter	442	245	442	245
Anskaffning av exploateringsfastigheter	0	0	0	0
Exploatering	-3 021	-336	-3 021	-336
Korrigerig av bokfört värde exploateringsfastigheter	0	0	0	0
Summa	-2 579	-91	-2 579	-91
3 Kortfristiga placeringar				
Återföring nedskrivning av aktier Grönklittsgruppen	0	-1 265	0	-1 265
Ökning av värde på kortfristiga placeringar	-396	-250	-396	-250
Avyttring kortfristiga placeringar	20 636	0	20 636	0
Summa	20 240	-1 515	20 240	-1 515
4 Investering i materiella anläggningstillgångar				
Anskaffning enligt investeringsredovisningen	-29 557	-13 732	-65 260	-40 368
Summa	-29 557	-13 732	-65 260	-40 368
5 Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar				
Gautkostnadsersättning	2 000	5 000	2 000	5 000
Anläggnings- och anslutningsavgifter	751	1 170	751	1 170
Investeringsbidrag	4 159	55	4 159	55
Summa	6 910	6 225	6 910	6 225
6 Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Diverse mindre avyttringar	0	0	962	2 493
Summa	0	0	962	2 493
7 Investering i finansiella tillgångar				
Utökat aktiekapital Orsabostäder AB	-20 000	0	-	-
Utökat aktiekapital Orsa Vatten & Avfall AB	-6 000	0	0	0
Summa	-26 000	0	0	0
8 Försäljning av finansiella tillgångar				
Överlåtelse aktier Grönklittsgruppen AB	-	-	0	1 298
Summa	0	0	0	1 298
9 Nedskrivning av finansiella tillgångar				
Nedskrivning av aktier	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
10 Nyupptagna lån				
Nyupptagna lån koncern Orsabostäder AB	0	0	0	23 000
Nyupptagna lån koncern Orsa Vatten & Avfall AB	0	0	12 000	0
Summa	0	0	12 000	23 000
11 Amortering av skuld				
Amortering av lån Kommuninvest	-5 800	0	-5 800	0
Amortering av övriga lån	0	0	-5 825	-7 190
Summa	-5 800	0	-11 625	-7 190
12 Återbetald utlåning				
Oreälvens Kraft AB amortering av lån	277	212	277	212
Återbetald utlåning koncern Orsabostäder AB	0	0	689	755
Summa	277	212	966	967
13 Kortfristig del av långsiktigt lån				
Lån Kommuninvest amorteras 2014	5 800	-5 800	5 800	-5 800
Summa	5 800	-5 800	5 800	-5 800

Redovisningsmodell

I driftredovisningen beskrivs de enskilda verksamheternas budgeterade och redovisade kostnader och intäkter. Resultaträkningen utgår från intäkterna och kostnaderna i driftredovisningen efter att summorna justerats med bland annat interna poster.

Investeringsredovisningens uppgift är att visa hur investeringsutgifterna under året fördelats på olika verksamhetsområden.

Resultaträkningen redovisar intäkter och kostnader samt visar hur årets resultat och förändringen av eget kapital uppkommit. Denna förändring kan också erhållas genom att jämföra eget kapital mellan två redovisningsår.

Kassaflödesanalysen ger upplysning om hur medel har tillförts och använts. Ett positivt saldo på kassaflödesanalysen innebär således att en del av de tillförda medlen använts till att förstärka likviditeten.

I balansräkningen redovisas kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. Här redovisas

hur kommunens kapital har använts och hur det har anskaffats. Kapitalet används till olika slags tillgångar, som finansieras av skulder i kombination med eller enbart eget kapital. Balansräkningens tillgångssida uppdelas i anläggnings- och omsättningstillgångar. Anläggningstillgångar är fast och lös egendom avsedd för stadigvarande innehav. Exempel på det är bland annat byggnader, maskiner och fordon.

Omsättningstillgångarna består av likvida medel och tillgångar som på kort tid kan omvandlas till likvida medel.

Skulderna uppdelas i långfristiga respektive kortfristiga skulder beroende på löptid. Eget kapital är differensen mellan tillgångar och skulder.

Redovisningsprinciper

Kommunen följde den kommunala redovisningslagen. Undantaget var dokumentationen av redovisningssystemet enligt 2 kap 8 §, som inte hann bli helt färdigställd. Ett samarbete med Mora och Älvdalens kommuner är planerat för att färdigställa dokumentationen.

Den största delen av kommunens **leasing** jämfördes med operationell leasing. I noterna till resultaträkningen lämnades upplysning om ej uppsägningsbara, operationella leasingavtal. Några få leasingobjekt kunde eventuellt betraktas som finansiell leasing enligt Rådet för kommunal redovisning (RKR) 13.2. Klassificering pågår. Nedan lämnas upplysningar om dessa avtal.

Finansiella leasingavtal med en avtalstid som överstiger tre år:

Avgifter (tkr)	2014	2013
– med förfall inom 1 år	101 017	98 060
– med förfall inom 1–5 år	233 732	334 749
– med förfall senare än 4 år	0	0

I övrigt följde kommunen god redovisningssed och tillämpade de rekommendationer som RKR utfärdat vad gäller redovisningen.

Lånkostnader redovisades enligt huvudmetoden och belastade följaktligen resultatet för den period de sammankopplades till.

Kommunalskatten periodiserades enligt rekommendation nummer 4.2 från RKR. Det innebär att kommunen i bokslutet för 2014 bokförde den definitiva slutavräkningen för 2013, samt en preliminär slutavräkning för 2014. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baserades på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) decemberprognos enligt RKR 4.2.

Kommunen följde RKR 18.1 vad gäller **avgift eller bidrag till anläggningstillgångar**. Investeringar, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar redovisas från och med 2013 enligt RKR 18.1. De tas upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningstillgångens nytt-

jandeperiod. Tidigare erhållna avgifter eller bidrag ändrades inte, utan löpte som nettoavskrivning till avskrivningsperiodens slut.

Arbetsgivaravgifter bokfördes i form av beräknade, procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen enligt SKL:s rekommenderade nivå.

Pensionsskulden beräknades av KPA Pension enligt RKR:s rekommendation, RIPS07. Pensionsåtaganden som intjänats före 1998 redovisades som en ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Pensioner intjänade från och med 1998 redovisades som en avsättning i balansräkningen.

Semesterlöneskulden avsåg inte uttagna semesterdagar.

Tillsammans med **skuld till timanställda** för arbete, som utfördes i december 2014, och upplupen arbetsgivaravgift redovisades semesterlöneskulden som en kortfristig skuld.

Anläggningstillgångar enligt kommunens redovisningsprinciper bedömdes som en tillgång, där anskaffningsvärdet uppgick till ett basbelopp (för närvarande 44,5 tkr) och som var avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

Anläggningstillgångarna värderades till ett anskaffningsvärde med avdrag för planliga avskrivningar.

Avskrivningstiden för byggnader och tekniska anläggningar är 10–50 år, medan maskiner och inventarier har en avskrivningstid på 3–10 år. Linjär avskrivningsmetod tillämpades. En bedömning av anläggningarnas värde gjordes, och i de fall där anläggningens värde bedömdes varaktigt förändrat gjordes en justering av det bokförda värdet. För tillgångar i form av konst och pågående arbeten gjordes inga avskrivningar.

Internräntan beräknades med 2,5 procent på tillgångarnas bokförda värde enligt SKL:s rekommendation.

Under 2014 införde kommunen **komponentavskrivning**.

I arbetet med att införa komponentavskrivning utgick kommunen ifrån följande punkter när det gäller redan aktiverade tillgångar:

I första hand uppdelades tillgångar med högt bokfört värde och lång kvarvarande nyttjandeperiod i komponenter.

- Arbetsinsatsen vägdes mot väsentlighet och nytta.
- Arbetet koncentrerades främst på de objektgrupper där stora värden förekommer och där det oftast förekommer olika komponenter; det vill säga verksamhetsfastigheter och publika fastigheter.

Objekt som hade en kvarvarande nyttjandeperiod på mer än 50 procent av den beräknade avskrivningstiden, bedömdes vara föremål för komponentavskrivning.

Det bokförda värdet skulle också överstiga 50 procent av ursprungligt anskaffningsvärde.

Årligen görs en bedömning av kvarvarande objekt i anläggningsreskontran. Kommunen ser om det finns något nedskrivningsbehov utifrån att anläggningen inte längre används, alternativt inte nyttjas som det var tänkt från början.

För investeringar i nya anläggningar, tillämpades komponentindelning redan från början.

En komponent definieras som en investering, vilken är relativt stor i relation till den totala investeringen och bedöms ha en avvikande avskrivningstid.

Kostnadsräntor som hörde till redovisningsperioden skuldbokfördes och belastade periodens resultat.

Exploateringsfastigheter redovisas som omsättningstillgångar från och med 2009.

Osäkra fordringar, det vill säga kundfordringar äldre än sex månader, värdereglerades.

Den sammanställda redovisningen för koncernen upprättades med proportionell konsolidering enligt förvärvsmetoden. Transaktioner och mellanhavanden mellan kommunen och dotterföretaget eliminerades för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. I den kommunala koncernen ingår bolag där kommunen har minst 20 procent inflytande. Kommunen äger Oreälvens Kraft till 35 procent, men inflytandet beräknades inte vara så stort att kommunens del av företaget skulle konsolideras.

Vissa aktier klassificerades som **kortfristig placering**, eftersom syftet med innehavet är avyttring för att lösa framtida pensioner.

Ordlista

AFA Försäkring	Ägs av arbetsmarknadens parter, försäkrar genom kollektivavtalen anställda inom bland annat kommuner.
Anläggningstillgång	Aktier, obebyggda eller bebyggda fastigheter, anläggningar o dyl som skall användas i verksamheten för stadigvarande bruk.
Avskrivningar	Planmässig nedsättning av anläggningstillgångars värde.
Avsättningar	Ekonomiska förpliktelser vilkas storlek eller betalningstidpunkt inte är helt bestämd.
Balansräkning	Sammanfattning av tillgångar, skulder och eget kapital.
Eget kapital	Skillnaden mellan totala tillgångar och totala skulder.
Finansnetto	Skillnaden mellan finansiella intäkter (bland annat intäktsräntor) och finansiella kostnader (bland annat kostnadsräntor).
Interna kostnader/intäkter	Handel mellan olika verksamheter i kommunen.
Internränta	Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss verksamhet.
Investering	Anskaffning av tillgångar som skall användas stadigvarande i kommunens verksamhet.
Kassaflödesanalys	Beskriver in- och utflödet av pengar, visar hur kommunen genom den löpande verksamheten, upplåning m m fått in pengar och hur dessa använts.
Kassalikviditet	Omsättningstillgångarnas förhållande till de kortfristiga skulderna (exklusive förråd).
Kortfristiga skulder	Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten vilka förfaller till betalning inom 1 år.
Likvida medel	Pengar inestående på bank eller medel som i övrigt är lättillgängliga.
Långfristiga skulder	Skulder med en löptid överstigande 1 år.
Nyemission	Ny utgåva av aktier t ex för att förändra ägandet eller tillskjuta kapital.
Omsättningstillgångar	Likvida medel, förråd, exploateringsfastigheter, kortfristiga fordringar eller lös egendom som inte är anläggningstillgång.
Operationell leasing	Tvåpartsförhållande mellan en uthyrare och en hyrkund. Uthyraren äger varan/utrustningen och hyr ut den mot avgift. Uthyraren svarar för service, underhåll och försäkringar och står även för vissa ekonomiska risker. Uthyrarens kostnader täcks av hyres/leasingavgiften.
Pensioner	Pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen.
Pensionsskuld	Avsättningar för pensioner intjänade fr o m 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen samt kostnader i resultaträkningen.
Resultaträkning	Sammanställning av årets driftverksamhet och hur den har påverkat kommunens egna kapital.
Revidera	Bearbeta, ändra, granska.
Skattekraft	Skatteunderlaget utslaget per invånare i kommunen.
Skatteunderlag	Summan av de beskattningsbara inkomsterna i kommunen.
Skatteutjämning	Syftar till utjämning av ekonomiska förutsättningar mellan kommunerna.
Soliditet	Andelen eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna, dvs graden av egenfinansierade tillgångar. Visar kommunens finansiella styrka.

Organisation 2014

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Valberedning Revision Överförmyndare

KOMMUNSTYRELSE

KS AU

Kulturutskott

Fritids- och serviceutskott

Gem. servicenämnd IT, Mora

Gem. servicenämnd Iön, Älvdalen

Gymnasienämnd M O Ä

Socialnämnd

Myndighetsnämnd M O Ä

Barn- och utbildningsnämnd

Byggnadsnämnd

Miljönämnd gem. m. Mora

Kommunledningskontor

Centralt verksamhetsstöd

Kommunchef

Ekonomi/Personal/Kansli/Info

Näringslivs- och utvecklingskontor

Räddningstjänst

Kulturkontor/Bibliotek/Bildarkiv

Fritids- och Servicekontor

IS/IT Säte Mora

Lönekontor säte Älvdalen

Gymnasium

Socialförvaltning

Individ- och familjeomsorg, familjeomsorg, äldre- och handikappomsorg, hälsa- sjukvård- rehabilitering, arbetsmarknadsåtgärder

Barn- och Utbildningsförvaltning

Förskola, grundskola, yrkeshögskola, musikskola, integration

Stadsbyggnadsförvaltning

Gem. Mora Orsa. (Även KS-ärenden)

Miljökontor gem. m. Mora

BOLAG OCH STIFTELSE

Orsabostäder AB

Helägt. Har dotterbolaget Orsa Lokaler AB Industri- och affärslokaler.

Stiftelsen

Rovdjurscentrum
Designorg Trä
Tillsammans med Grönklittsgruppen AB.

NODAVA AB

Driftbolag va, renhållning
Tillsammans med Mora och Älvdalen.

Orsa Vatten & Avfall AB

Helägt. Äger va och renhållningsanläggningarna.

ÖVRIGA BOLAGSINTRESSEN

Oreälvens Kraft AB

Aktieinnehav 35 %

Grönklittsgruppen AB

Aktieinnehav 6 %

Revisionsberättelse 2014

Kommunens ekonomi

Kommunens resultat 2014 är 235 tkr. Det lagstadgade balanskravet är därmed uppfyllt. Dock kan vi konstatera att måluppfyllelsen av de av fullmäktige fastställda finansiella målen i stort inte uppnåtts. Det visar att kommunens ekonomi är fortsatt ansträngd. Kommunen måste uppnå ett ekonomiskt resultat som skapar utrymme för utveckling och förändringsarbete.

Positivt är att nämnderna har lyckats bedriva sina verksamheter i stort i enlighet med fastställd budget. Vi ser det som viktigt att denna positiva trend fortsätter.

God ekonomisk hushållning

Vi konstaterar att den finansiella måluppfyllelsen är svag. Ett av sex mål uppfylls. Det underliggande målet om värdesäkring av det egna kapitalet har uppfyllts. Vidare konstaterar vi att måluppfyllelsen av de fastställda verksamhetsmålen är svag. Vår uppfattning är att de övergripande målen måste vara mer precist formulerade för att få avsedd styrande funktion.

Vår bedömning är därmed att man inte uppnår det lagstadgade begreppet God ekonomisk hushållning 2014.

Med de kommentarer vi lämnat ovan tillstyrker vi

att kommunstyrelsen, nämnderna och de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014, samt

att årsredovisningen för år 2014 fastställs.

Orsa den 23 april 2015

Mats Wahlström

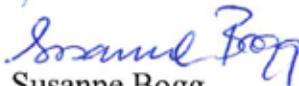
Elsmari Laggår-Bärjegård

Sten Hansson van Nes

Kåre Olsson

Susanne Bogg

Bilagor till revisionsberättelsen:

Revisorernas redogörelse 2014

Granskningsrapporter 2014

Lekmannarevisorernas granskningsrapporter för de kommunala bolagen

Orsa kommun

Box 23, 794 21 Orsa

0250 – 55 21 00

orsa.kommun@orsa.se